

Västerås stifts

MAAN

Tidningen för dig som arbetar

stift. Nr 1 2015

Mikael Mogren

– *Ny biskop i Västerås stift*

Thomas Söderberg

– *En samtalets biskop går*

SKUT

– *En kyrka för svenskar i världen*

• Johanna leder Svenska Kyrkans Unga • Kyrkan är Queer • En plats där udda är perfekt • Världen har landat i Frövi • Jimmy Åkerfeldt: "Kyrkan är där människor är" • Integration i Leksand Språkcafé och flyktingguider • Gloucester får en kvinnlig biskop • Frälsarkransen 20 år En hjälp att vandra vägen inåt • Kyrkguiden uppdateras • Tidsresan dåtid och nutid möts • Gör jobbet så finner du andlighet!

Svenska kyrkan
VÄSTERÅS STIFT

Vilka möjligheter vi har!

Västerås stifts Magasin har nu kommit med sitt 19e nummer sedan utgivningen började år 2006. Det känns fantastiskt att det nu är tionde året för Magasinet. Under dessa år har Svenska kyrkan i Västerås stift skildrats i hela sin bredd. 1262 sidor information, inspiration, reflektioner och idéer har delats. Fördjupande artiklar i teologiska och pastorala ämnen har blandats med personporträtt och bildreportage från församlingar runt om i stiftet.

När tanken föddes att för anställda och förtroendevalda i Västerås stift skapa en publikation där allt det som är Svenska kyrkan i Västerås stift kan bli synligt kom resultatet att bli Västerås stifts Magasin. Formerna blev ett magasin med ett relativt stort antal sidor och med en genomtänkt och estetiskt tilltalande layout. Vår önskan har varit att allt det fantastiska arbete som sker i Västerås stifts församlingar ska presenteras med hög kvalitet.

När magasinet kommer hem i brevlådan ska jag som medarbetare i kyrkan med stolthet kunna lägga detta synligt och tillgängligt för gäster och familj hemma. Idag när utbudet av reklam och trycksaker i våra brevlådor tävlar om vår uppmärksamhet och när kommersiella tidskrifter lyser av elegans då ska allt detta kunna mötas av Västerås stifts Magasin. Det ska spegla en kyrka som vill möta med kvalitet både till form och innehåll. En kyrka som också vill överraska genom att synas på ett kanske oväntat sätt. Jag har under dessa år ofta haft med mig magasinet i mötet med människor som själva inte är medarbetare eller aktiva i kyrkan. Detta för att visa vad kyrkan är och gör idag här hos oss. Jag låter också magasinet ligga framme i mitt vardagsrum för att människor som kommer på besök ska kunna bläddra lite förstrött i det. Nästan alltid har jag mött två reaktioner: Vad är detta? Vem ger ut och vad publiceras? Och så efter en stund av bläddrande och läsning: Är det Svenska kyrkan som ger ut en sådan produkt. Spännande innehåll och så elegant.

Alla vi som får magasinet hem till oss ska kunna känna stolthet över allt det goda, hängivna, kompetenta och mångfacetterade arbete som görs. Magasinet vill vara en del i det som utvecklar relationen mellan stiftets församlingar och mellan alla oss som är verksamma i församlingar och stift.

I Magasinet du nu håller i din hand finns det vanliga breda och mångskiftande innehållet som så tydligt är just Svenska kyrkan hos oss. Här finns självklart artiklar om den biskop som går och den som kommer. Svenska kyrkan i utlandet, SKUT, skildras i några reportage från olika delar av världen. Flyktarbetet lyfts fram med konkret exempel från Näsby församling. Svenska Kyrkans Unga i stiftet med sina 32 lokalavdelningar och ca 1300 medlemmar har fått en ny ordförande, Johanna Karlsson från Hedemora. Bildreportaget denna gång skildrar en vanlig dag i Domkyrkan. Framåt pekar inte bara kursutbudet utan framförallt informationen om år 2017 och Lutherfesten i Västerås då vi påminns om att det är 500 år sedan Martin Luther spikade sina teser på slottskyrkans port i Wittenberg.

Västerås Stifts Magasin är en ovanlig och överraskande kyrklig publikation. Det vill ge oss, alla som är verksamma i Svenska Kyrkan i vårt stift, glädje och framtidstro både för dagen och morgondagen. Jag säger ofta när jag möter kyrkans medarbetare: Med de fantastiska förutsättningar vi har som kyrka. Vilka möjligheter vi har! Vilka möjligheter vi har! 🍷

Ola Söderberg, stiftsprost

Så görs magasinet

Västerås stifts Magasin ges ut av Västerås stift två gånger per år och skickas adresserat till anställda, förtroendevalda och frivilliga i stiftet. Adresser hämtas från KYRKSAM. Stämmer inte uppgifterna, kontakta din församling så de kan ändra dina uppgifter.

Redaktion:

Pelle Söderbäck, Lotta Söderberg, Åke Paulsson

Omslagsbild:

Västerås stifts nya biskop.
Foto: Åke Paulsson

Grafisk form:

Åke Paulsson

Teckensnitt:

Magnesium, Gill Sans, Foundry Sterling, Syncro, Victorian m.fl.

Utrustning:

Datautrustning: PC, Intel QuadCore 2,7 Ghz, 8Gb RAM, 1,5TB HD, Macbook Pro i7 2,35Hz GHz, 8GB RAM, 500GB HD. *Fotoutrustning:* Canon 5D mkII, Canon 1D MkII, diverse objektiv: 15-300mm. *Programvara:* Adobe InDesign CS5.5, Adobe Illustrator CS5.5, Adobe Photoshop CS5.5, Microsoft Word 2010

Papper

Omslag, Invercote 250g
Inlaga, TomOtto 150g

Upplaga: 4500 ex

ISSN: 1653-8536

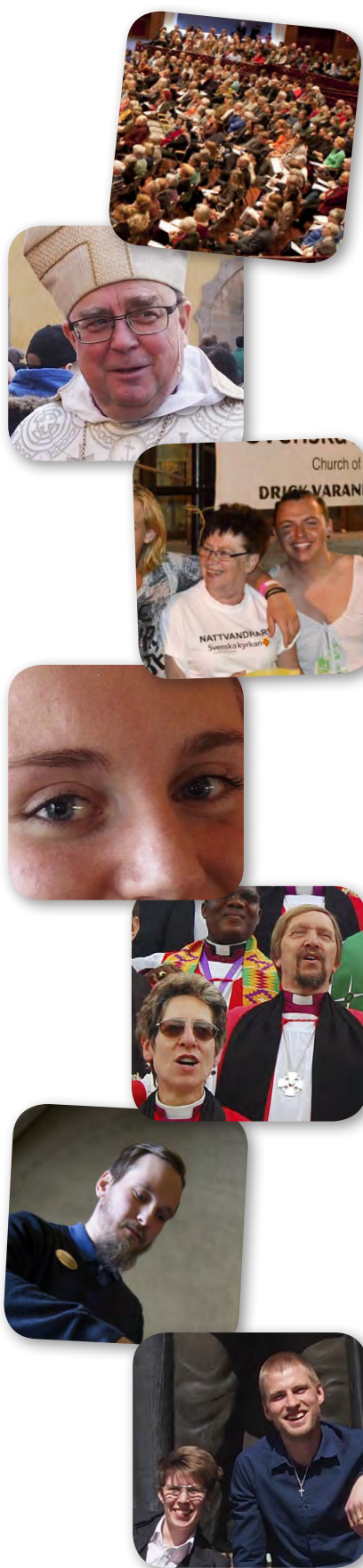
Tryck: Åtta.45

Distribution: Åtta.45

Ansvarig utgivare: Ola Söderberg

Innehåll magasinet nr 19

Ledare	2
En biskop kommer...	5-8
Vägen till ny biskop	8
En biskop går...	9-17
Stiftet har varit huvudsaken	10
Ett resande för att vara närvarande	13
En Miljöbiskop – djupt förankrad i Skapelsen	14
En biskop som tar ungdomarnas värld på allvar	15
En världens biskop	16
En biskop som tror på folkrörelsernas kraft	17
En kyrka för svenskar ute i världen	18-25
Kyrkans två bord: Altaret och fikabordet	19
Från Gustav Vasas skepp till mobila team	20
Vi bemyndigar människor att vara kyrka	21
Kyrkan är där människor är	22
Om det som inte ska hända ändå händer, då finns vi här	23
Väl rotad, med beredskap på att allt kan hända	24
Johanna leder Svenska Kyrkans Unga	27
Kyrkan är Queer	28
En plats där udda är perfekt	29
En plats att få vara sig själv	29
Världen har landat i Frövi	30
Jimmy Åkerfeldt: "Kyrkan är där människor är"	32
Integration i Leksand Språkcafé och flyktingguider	33
Gloucester får en kvinnlig biskop	34
Frälsarkransen 20 år En hjälp att vandra vägen inåt	36
Kyrkguiden uppdateras	38
Tidsresan dåtid och nutid möts	39
Gör jobbet så finner du andlighet!	40
Bildreportage: En vanlig dag i domkyrkan	42
Han vill se professionalitet och passion i kyrkans arbete	50
Baka med årstiderna	52
Församlingen först i "nya" intranätet!	54
"Giv oss fred" i Arboga Ett evigt budskap om ont och gott	56
2017 blir ett Lutherår	58
Utjämningsutredningen konstaterar: Fastighetskostnaderna måste minskas	59
Enkel biljett till Arboga gav livslångt engagemang i Västerås stift	60
Ungdomspräster sökes: "De behövs för framtiden"	62
Ny bok om heliga rum. En handbok för att bli hemmastadd i kyrkan	64
Kurser i stiftet	65

Välkommen Mikael Mogren

Mikael Mogren heter Västerås stifts näste biskop. Han skriver in sig som nummer 67 i den biskopslängd som börjar med biskop Robertus som tillträdde som biskop i Västerås år 1219. Det är en trött, glad och omtumlad Mikael Mogren som rundar av en intensiv valdag med ett samtal med Västerås stifts Magasin.

Text: Pelle Söderbäck Foto: Åke Paulsson

Du har just valts till biskop i Västerås stift. Hur känns det?

– Jag är omtumlad men glad för förtroendet. Nej, jag har inte alls tagit detta för givet. Livet har inga snitslade banor.

Du har varit stiftsadjunkt här och nu blir du biskop. Vad är det som lockade dig med just Västerås stift?

– Jag gillar verkligen Västmanland och

Dalarna. Jag har kommit hem här, känner igen mig. Jag kommer från en bruks- och bondebygd och möter samma världar här: Samhällen som varit beroende av industri och jordbruk och som nu förändras. Det är också ett ungt stift som har ett stort fokus på barn och unga. Ett stift med framtidstygnd. Så är det också oerhört vackra trakter. När jag ser Orsas kyrktorn sticka upp så tänker jag: det är ursnyggt!

Vad är det första du vill ta tag i efter vigningen i september?

– Jag har en idé. Jag vill att människor i stiftet ska skriva till mig med frågor och tankar om livet och om kristen tro. Så vill jag svara och reflektera och göra en bok av det. Det skulle vara spännande. En nutida katekes som formas utifrån många människors frågor.

Du blir biskop år 2015 i Västerås stift. Vad ser du som stiftets största utmaningar just nu?

– En är folkomflyttningen. Att glesbygden blir allt glesare och städerna allt tätare. En annan är den flyktingvåg som sköljer över världen och även har landat här. Det märks till exempel på många små orter som har ett stort mottagande av flyktingar.

Stiftskansliet firade Mikael Mogren. Enligt moçambikisk tradition skar den nuvarande och nyvalde biskopen tillsammans den första biten tårta.

Kyrkans roll är att vara en mötesplats, att skapa relationer. Vi står för både historia, nutid och framtid. Vi ska hävda att livets helighet också gäller för den som är en trasig flykting.

Västerås stift är ett folkkyrkostift. Här formade Einar Billing en gång i världen som biskop folkkyrkotanken. Du har tre föregångare som är, var och en på sitt sätt, tydliga folkkyrkoteologer: Arne Palmqvist, Claes-Bertil Ytterberg och Thomas Söderberg. Är folkkyrkotanken fortfarande relevant?

– Ja i högsta grad. Det handlar om att söka anknytning till människors hjärtan. Det är vår kyrka, vår diakon, vår vaktmästare, vår kyrkogård. Det finns i folkkyrkligheten en öppenhet för det folkliga, för en folkets kultur. Och det ställer frågor till oss idag: var finns kyrkan på nätet? Var finns kyrkan i populärkulturen? Det finns nya arenor, vi talar nya språk, lever på ett nytt sätt. Vi ska finnas där folk finns idag.

År 2017 är det dags för reformationsjubileum, Luther 500 år. Vad är viktigt i den lutherska identiteten?

– Det är ett så rikt och mångfacetterat arv. Det finns en kärlek till det folkliga och vardagliga livet. Samtidigt en självklar förankring i en levande Gud. Där finns också något som är kritiskt mot auktoritetstro.

Västerås stift har tre internationella vänstift. Två anglikanska i Gloucester och Lebombo. Ett lutherskt i Karagwe. Du har också en egen internationell erfarenhet, inte minst från Europa. Du har bott i Frankrike och Tyskland. Vad betyder allt detta för dig?

Det är detta som synliggör att kyrkan är klotrund. Där hittar jag ett flöde över alla gränser. En kyrka utan internationella perspektiv är en skadskjuten kyrka. Jag har fått mycket av det internationella. Vi har också mycket att lära oss av Centraleuropa. Det är stora länder som på många sätt ligger före oss. Man lever i mångfald, i mångkulturella samhällen. Man vet vad det innebär att vara kristna i minoritet, man vet vad det innebär att vara en modig kyrka. Att vara en kyrka förankrad i både altare och värld. Man är stolt över sin kultur och sitt kulturarv och det här är våra grannländer. Jag tänker att reformationsjubileet år 2017 kan vara ett bra tillfälle att knyta an till tysk kristendom, till den stora tyska kyrkan. Reformationen föddes där och det var en stor impuls för kyrkan.

Till sist vad vill du hälsa medarbetare i stiftet, alla magasinets läsare?

– Jag vill gratulera oss alla till att vi tillsammans får vara kyrka i denna spännande tid. Jag tror att det våras i vår gamla kyrka. Och det beror inte bara på oss, utan främst på Kristus 🍷

En biskop kommer...

Mikael Mogren – ett axplock

Född 1969 i Hammars församling, längst ner i Örebro län, växte upp på ett småbruk mellan Åmmeberg och Zinkgruvan. Dit återvänder han gärna och arbetar på gården.

Text: Pelle Söderbäck Foto: Privat

Inskrivning på Harvard år 2000

Studenten och teologen

Från uppväxten i hembygdsrörelsen gick han vidare till bebyggelseantikvarisk utbildning i Göteborg. Efter värplikten i Örebro blev det teologi i Uppsala, Tübingen och Harvard. Sin filosofie magisteruppsats skrev han i Egypten om ungdomsrörelsen inom den koptiska kyrkan. Disputerade i kyrkovetenskap år 2004 med en

Biografi (urval)

- **Kyrkospel** till 200-årsjubileet av Birgittakyrkan i Olshammar (1985)
- **Minnesplakett** vid Folke Dahlbergs födelsehus, Askersund (1986)
- **Vandring i de vackra flickornas stad.** Stadsbeskrivning. Föreningen Gamla Askersund (1988)
- **Natur och kultur i Askersunds kommun.** Topografisk karta med natur- och kulturguide, Askersunds kommun (1988)
- **Heidenstam och barndomsbygden,** Årskrift, Örebro Stadsbiblioteks vänner (1989)
- **Katrineholms kyrka,** Kyrkobeskrivning (1993)
- **Ljus långt ifrån.** Dikter från Tanzania Missionsaktuellt (1993)
- **Måltid i vila och uppbrott** Wessmans förlag (1995)
- **Kopterna går i söndagsskola.** fil mag-uppsats i Egypten Dekanalen (1995)
- **Den romantiska kyrkan** (doktorsavhandling) Norma (2004)

avhandling om Den romantiska kyrkan. Avhandlingen behandlar synen på kyrkan och staten vid 1800-talets början. Mikael's teologiska kunskaper har ofta tagits till vara. Bland annat var han teologiskt sakkunnig när de nya riktlinjerna för konfirmandarbetet växte fram.

Församlingsprästen

Prästvigd år 1996 och började som pastorsadjunkt bland höghusen i Södertälje. Han har vikarierat som kyrkoherde i hemförsamlingen Hammar, varit tillförordnad kyrkoherde i Svenska kyrkan i New York och var under sju år anställd som präst i Heliga Trefaldighets församling i Uppsala. Under drygt ett år arbetade han som t. f. kyrkoherde i Uppsala. 2011 flyttade han till Västerås för att bli stiftsadjunkt med ansvar för gudstjänstutveckling och pilgrimsfrågor.

Läraren och folkbildaren

I sju år var han timanställd som föreläsare

Samtal i Visby domkyrka med Mona Sahlin.

I Mongoliet för att skriva Kristustolkningar.

och kursledare vid Uppsala universitet och blev år 2003 framröstad av studenterna till Årets lärare vid den teologiska fakulteten. År 2009 – 2011 undervisade han vid den Protestantiska fakulteten i Paris. En tidig lärarerfarenhet är från 1992 då han under fem månader undervisade vid statliga skolor i Bukoba, Tanzania. År 2005 – 2009 var han ledamot i studieförbundet Sensus styrelse, och 2006 – 2009 i Arbetets museums styrelse i Norrköping. Han är hedersordförande i Snavlunda hembygdsförening och föreningen Gamla Askersund.

Opinionsbildaren

Som tonåring var Mikael med och väckte folkopinion sin hemkommun mot rivningar i den gamla trästaden Askersund. 1985 var han med och grundade föreningen Gamla Askersund.

Mellan 2008 – 2013 samtalade han varje sommar med partiledarna under Almedalsveckan i Visby. År 2008 fick han PR-byrån Westanders pris som årets opinionsbildare

i Almedalen, "Hetast i Almedalen". År 2007 fick han tillsammans med redaktören Mohamed Omar hålla Abrahams barns Global Village Lecture; Hur privat är tron? Vad innebär det att leva som troende i ett sekulariserat samhälle? Under de åren deltog han bland annat i debatter med det nybildade förbundet Humanisterna. Mikael har regelbundet medverkat som skribent i bland annat tidningen Kulturen, Länsposten, Trots Allt, Uppsala Nya Tidning, Kyrkans Tidning, The North Star, Hela jorden, Svensk kyrkotidning. Sedan 2006 är han ledamot i Kyrkomötet. Han är även invald i Teologiska kommittén.

Skribenten

Listan på böcker och artiklar som han har skrivit är lång. Under hans fyra första år i Västerås stift har vi vant oss vid Mikael's artiklar i Magasinet. Under de här fyra åren har han skrivit böckerna "När änglar kraschlandar" och "Ljusbärare". Inför präst- och diakonmö-

Präst i Tyskland.

tet i Västerås 2014 skrev han boken "Livets helighet". "Tusen år till" handlar om kyrkans fastigheter och miljöer. År 2015 kom "Hemma i heliga rum" (Verbum förlag) som riktar sig till alla som har uppdrag i kyrkorum utan att vara präster. Mikael's nästa bokprojekt är en nutida katekes där människor ställer frågor om livet och kristen tro 🙏

I ekumeniska juryn för filmfestivalen i Cannes.

- **Fredrika Bremer - föregångare och förebild** Gidlunds (med Agneta Pleijel, Carina Burman, Ronny Ambjörnsson, 2004)
- **Det fantastiska huset.** Svenska kyrkan i New York (2005)
- **Att söka det gemensamma** med Jeremy Gerber (2005)
- **Made in Asia.** Kristustolkningar i Asien (Hela Jorden) (2007)
- **Vem är du?** En muslim och en kristen samtal (tillsammans med Mohamed Omar) Cordia (2008)

- **Kyrkomiljön är ett heligt tecken** Svenska kyrkan (2007)
- **Allvarligt talat.** En bok om predikan Verbum (2008)
- **Kyrka och kultur** Verbum (2008)
- **Prinsessan och Lutherakademien** Uppsala stifts herdaminne (2009)
- **Orgelpuls.** En målares dröm orgelsaga Gehrman's musikförlag (2012)
- **Bönen i kroppen** i Det handlar om bön Verbum (2010)
- **När änglar kraschlandar** Västerås stift (2012)

- **Högtidsboken** (bidrag) Verbum (2012)
- **Talade Gud till oss eller var det bara inbillning?** förord. Skara stiftshistoriska sällskap (2012)
- **Päskboken** (bidrag) Verbum (2013)
- **Social ekonomi** - en teologisk reflektion i Att färdas väl (2014)
- **Livets helighet** Verbum (2013)
- **Ljusbärare** (2014)
- **I Sankt Eriks spår** i utställningskatalogen Uppsala domkyrka (2014)
- **Tusen år till** Verbum (2014)

Vägen till en ny biskop

Så är då Västerås stifts 67e biskop vald. En valprocedur som startade när den nuvarande biskopen Thomas Söderberg, i samband med stiftsfullmäktiges sammanträde i november, meddelade att han går i pension i september 2015. Det är en process som löpt via en förslagslåda på hemsidan, nomineringsval, behörighetsprövningar och två valomgångar. Och när allt är klart kan man konstatera; att välja en biskop är inte det enklaste.

Text: Pelle Söderbäck Foto: Åke Paulsson

Kyrkoordineringen är tydlig på hur ett biskopsval går till. En röstlängd fastställs av stiftsstyrelsen. Röstberättigade är stiftsstyrelsens och domkapitlets ledamöter, präster och diakoner med tillsvidareanställning eller på minst 6 månaders tjänst samt elektorer som väljs av församlingar och pastorat. Antalet elektorer ska motsvara antalet präster och diakoner i församlingstjänst. Själva valet ska föregås av ett nomineringsval. Där sällas de slutliga kandidaterna fram.

Men hur får man fram kandidater till själva nomineringsvalet? Här har olika stift prövat sina egna vägar: En formellt utsedd nomineringsgrupp som letar utifrån en fastslagen sökprofil, informella facebookgrupper, öppna samråd i stiftets kontrakt. Västerås stift valde en delvis ny väg, en öppen förslagslåda på stiftets hemsida. Tanken var att alla, oavsett var man fanns i stiftet, skulle få möjlighet att lyfta fram goda kandidater: Ett system som fungerade väl och som rönt stort intresse. Fjorton namn fanns i förslagslådan inför nomineringsvalet och sidan med föreslagna namn klickades upp nästan 20 000 gånger av intresserade läsare. Förslagslådan togs på allvar; den spärr som byggdes in för att

förhindra oseriösa förslag behövde bara användas en gång. En person föreslogs som inte var intresserad av att kandidera. Och vid nomineringsvalet lyftes inget namn som inte redan funnits på stiftets hemsida.

Redan i förslagslådan på stiftets hemsida lyftes en person oftare än de andra; Mikael Mogren. Han föreslogs med motiveringar som "god teolog, seende, troende, fantastisk, varm och trovärdig, modig, omsorgsfull" eller att han är "en kandidat för den moderna människan som i sitt livspussel kanske inte får tid att gå i kyrkan om söndagen men som fortfarande tror på att världen har en skapare och en mening." Trenden höll i sig vid nomineringsvalet i Borlänge i mitten av mars. Mikael Mogren fick drygt 40 procent av rösterna, följd av policychefen vid Svenska kyrkans internationella arbete Gunilla Hallons-ten. Som femte och sista kandidat gick Karin Johannesson vidare, docent vid Uppsala universitet och skidpräst i norra Värmland. Hon gick vidare med en rösts marginal och det var

nog få vid valet i Borlänge som trodde att hon skulle finnas med ända till den andra valomgången i maj.

Noterbart redan från nomineringsvalet var det stora intresset från media. I en tid som många beskriver som sekulariserad vill många veta vem som väljs till ny biskop. SVT var med under hela nomineringsvalet, P4 Dalarna sände direkt under morgonen och lokalpressen fanns på plats, ivrigt letande efter kandidater från Dalarna. Oavsett det slutliga valresultatet kommer Karin Johannesson att få en plats i biskopsvalshistorien som ett exempel på att en hearing kan avgöra mycket. Vid utfrågningen på Aros Congress center i mitten av april förändrades mycket av den förväntade fortsättningen. Med snabba och tydliga svar på allahanda frågor; med en öppen och analytisk tydlighet och med en djupt förankrat idé om vad kyrkan kan betyda i glesbygd fick hon många av de röstberättigade och fundera på om det inte var hon som var den rätta kandidaten. Något som visade sig vid den första valomgången den 28 april. Från en femteplats, med någon rösts marginal, blev hon en av två kandidater i det slutliga valet.

Den 19 maj blev det klart. Västerås stifts 67e biskop heter Mikael Mogren. Den 6 september är det dags för biskopsvigning i Uppsala domkyrka och den 12 september tas stiftets nye biskop emot i Västerås domkyrka.

En biskop går...

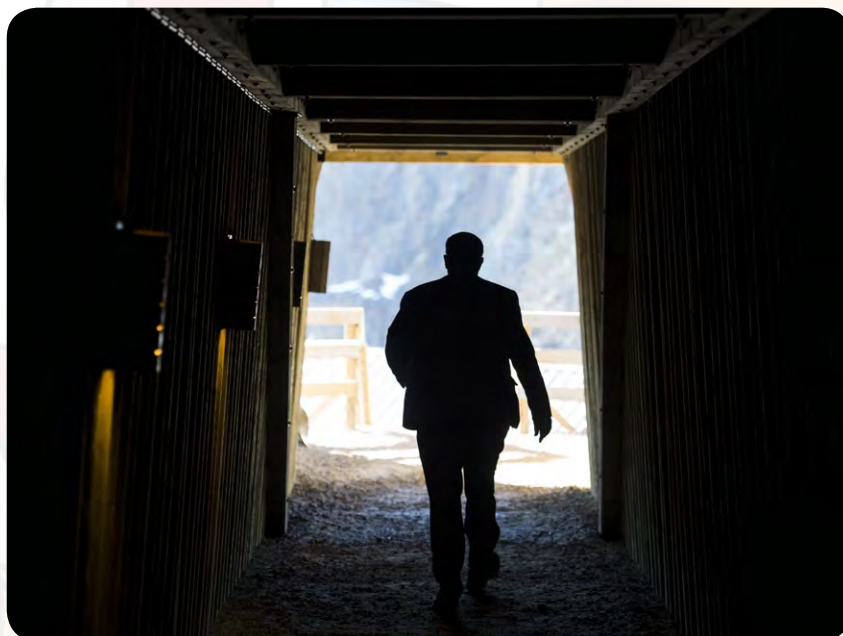

Foto: Ulf Palm

En biskop går...

"Han drivs av en nyfikenhet på livet, han vill försöka förstå sammanhang, hur saker och ting hör ihop. Det är därför möten och samtal med människor blir så viktiga". Ungefär så karaktäriserades Thomas Söderberg av en nära medarbetare när vi samlade material till magasinet. I september går han i pension, Västerås stifts 66:e biskop. Han skriver in sig i stiftshistorien som en biskop som bland mycket annat lyft frågor om miljöansvar, om barns och ungas plats i samhälle och kyrka. En internationell biskop med en stark tilltro till den demokratiska folkkyrkan.

Thomas Söderberg om sina år som biskop ”Stiftet har varit huvudsaken”

När Thomas Söderberg lägger ner biskopsstaven har han en i reserv. I läshörnan i Faluhemmet står en jättelik ”kräkla”, en kraftig vandringsstav av tallrot som en synsk kyrkvaktmästare i Svärdsjö tidigt tog vara på, med tanken att ”det är inte omöjligt att Thomas blir biskop en dag”.

Nej, omöjligt var det ju inte, även om det skulle ta sju försök.

– Det är väl ett drag jag har – blir jag ombedd ställer jag upp. Men jag tvekade ändå inför Västeråsvalet, skulle jag verkligen ännu en gång...? Men den gången, för drygt sju år sedan, gällde det ju hemstiftet.

Text: Ann Lystedt Foto: Ulf Palm

Thomas Söderberg grunnar lite över om det är av plikt känsla eller bekräftelsebehov han haft svårt att säga nej genom åren.

– Det kan ju hänga ihop. Men det är klart man blir smickrad av att få höra att man behövs.

Efter femtio år av offentligt liv – karriären började redan i tonåren när han var ordförande i elevrådet i Grängesberg – tvingas han nog träna på nej, för inför pensioneringen droppar det in förfrågningar.

– Det här blir ju en chans att få dra sig tillbaka och pusta ut lite, men kan jag säga nej? Jag har avböjt några förslag och bett andra vänta lite...

Här ringer telefonen. Thomas har lyckats låsa ute hustrun och båda får sig ett gott skratt. Den lilla familjehunden Dexter snor upprymt runt benen på dem båda. Lillemor Söderberg höll fast vid ett omtyckt

arbete som speciallärare i Falun när Thomas blev biskop 2008 och de har levt växelvis i två hem, varur biskopsgårdens matsalsmöbler och en del annat snart ska flyttas hit. – Och äntligen kan det bli lite ordning på bokhyllorna, hoppas Lillemor som ser fram emot att få dela mer hemansvar med Thomas. Han är jättebra på att laga lite speciell mat, som kalkon.

Hon har själv ett par år kvar till pensionen. Ingen av dem gillar att städa, men det kan nog bli dags för lite eftersatt husrenovering och trädgårdsfix i höst. Och en tur till Italien.

Det Lillemor kommer att sakna mest är det sociala livet som biskopsfru, inte minst de middagar paret bjöd in till några gånger per år.

– Det har varit trevliga år, jag har verkligen tyckt om att få träffa människor från hela världen.

Stiftets internationella engagemang tog Thomas – en jordnära man som fortfarande har ord som socken och hembygd i sin aktiva vokabulär – ut på långt vidare färder än hans tidigare tjänster som kyrkoherde i Svärdsjö och Enviken och direktor för St. Lukas. Det gav mersmak direkt, berättar han. Och var det nu så att man hade vänstift i engelska Gloucester och moçambikiska Lebombo skulle det skötas ambitiöst.

– Ja, ska man ha kontakt så duger det inte att bara skicka vykort...! Jag ville att vi skulle träffas åtminstone en gång om året. Så blev det också. Vid varje prästvigning i Gloucester finns representation från Västerås och vice versa.

– Vi har kontakter på stiftsledningsnivå, fördjupar oss i respektive kyrkas livssituation och promotar – heter det väl? – kontakten mellan församlingarna. Med Lebombostiftet i Moçambique har

Västerås ett utbyte av unga volontärer och kontakterna är flitiga även med prästseminariet i Maputo.

– Utan de här kontakterna hade det varit omöjligt att få en djupare förståelse av kulturer och andra människors livssituation.
– De lösningar vi har i vår – kolonialistiska!
– del av världen är inte de enda tänkbara. I stället för att komma med 'så här borde ni göra', kanske till och med som ultimatum för bistånd, bör vi fråga 'hur ser ni på det?' Det finns andra sätt än våra.

Vid ett besök i Karagwe stift i Tanzania väcktes tankarna på ytterligare ett vänstift, och 2013 skrevs ett femårigt avtal om samverkan kring social ekonomi, musik och miljöfrågor:

När det gäller Thomas Söderbergs miljö-engagemang får man gå längre bak i tiden än de senaste årens klimattidning för att finna frön.

– Jag är i grund och botten naturromantiker och hade nog velat vara bonde, i samhörighet med det liv som pågår:

I ett gulnat tidningsklipp från 90-talet ses Thomas mata höns vid prostgården i Svärdsjö med uttalandet "Ägget är livets ursprung och en del av kretsloppet, hönsen äter köksavfall och vi får ägg till hushållet!"

Hemma hos sin farmor, distriktssköterskan i Skinnskatteberg fick han hälsa på nyfödda kalvar och känna doften av lagård och stall.

– Jag var väl inte så medveten då, men väcktes av Rachel Carsons Tyst vår, förstod mer av hotet mot naturen.

När Thomas gick in i politiken, så småningom som ombudsman för Centerpartiet, sammanfördes frågorna om miljö, decentralisering och landsbygdsfrågor till ett djupare engagemang.

Biskopens heraldiska vapen och motto är hämtat ur bibeln. Biskop Thomas Söderbergs motto är "Känn ingen oro. Tappa inte modet" (hämtat ur Johannesevangeliet kap 14 vers 27).

En biskop går...

– Uppväxten, teologin, politiken – allt hörde samman och när någon frågade vad kyrkan hade med det här att göra blev mitt svar 'Jorden är Herrens och allt vad därpå är'.

– Som samhällsmedborgare och teolog har jag rätt att tala för livet och för de marginaliserade, de som drabbas av klimatförändringar.

Så kom det sig att han blev medförfattare till prästmötesavhandlingen Så ock på jorden 1992 och Ett biskopsbrev om klimatet 2014.

Han är också med och leder det ekoteologiska nätverk som blev resultatet av "Rättviks för-rum", kopplat till Tällberg Forum.

– Allt hör ju ihop! Jag har en helhetsbild på livet och känner en samhörighet med Gud och allt levande.

Då blir "stuprören" naturvetenskap, kultur, ekonomi och teologi ointressanta.

– Det viktiga är hur de binds ihop och bidrar till ett bra liv och ett tryggt, tillitsfullt och gott samhälle.

Och i helheten ingår alla åldrar. Thomas Söderberg ärvde villigt systemet med ungdomsrådgivare och har tagit med dem både på kyrkomöte och utlandsresor.

– Jag frågar hur de ser på det vi är med om – och de hjälper mig att korrigera mina tolkningsmönster; det inspirerar mig.

– Jag försöker alltid förstå hur unga tänker och såg till att ha konfirmander under alla år jag var kyrkoherde. Barn och unga är inte vuxna som inte vuxit färdigt, utan individer som står på egna ben.

– Men en sak har jag inte anammat från dem: Facebook!

Thomas är skeptisk även till mejl som samtalsform. Det är i de lugna personliga mötena han är mest hemma. Med samtalet som ständig livshållning. Då passar inte alltid det nutida medieformatet.

– Nej, jag har sällan några oneliners, skratrar han. Jag kan inte svara så kort som journalister vill, resonerar hellre. Och gäller det teve ber jag alltid att få höra första frågan i förväg.

Hans sju biskopsår har ändå rymt en del medialt uppmärksammade frågor – som utförsäkringarna, barn i asylprocessen, klimatfrågan, fjällkyrkan och begravningsverksamheten.

– Och då har jag tagit debatten.

Finns det då något han inte hunnit med, eller ångrat, under sin tid som biskop?

– Stiftet har varit huvudsaken. Jag har försökt möta människor; stärka samhörighets känslan, samtalat, rådslagit, stöttat församlingar; skapat mötesplatser för samtal... Säkert finns det saker jag borde hunnit med. Men jag ångrar inget, jag har gjort det jag kunnat.

Och trogen sitt herdebrevs titel "Alltså arbetar vi vidare..." har Thomas Söderberg förstås tackat ja till en vigsel knappt en vecka efter att han lagt ner staven. Han är ordförande i en stiftelse som ger anslag till terapisaftal för tidigare intagna. Och han ska som ideell gruvkaplan självklart fortsätta hålla interreligiösa andakter på nationaldagen och nyårsböner; vid Falu imposanta och världsarvs-klassade koppargruva. Kanske använder han också gruvan för samtal om tro och vetande.

Möjligen blir det också en bok. Om kyrkans historia fram till skiljandet från staten. Söderberg är en sann organisationsmäniska.

– Men jag är en tråkig skribent, jag skriver så att jag till och med själv tycker det är tråkigt...!

Kanske blir det i stället många, många nya samtal. 🍷

Ett resande för att vara närvarande

Thomas har alltid tyckt om att köra bil. Och han gör det ofta. Fram och tillbaka och runt mellan församlingshem och kyrkor. Mellan hemmet i Falun och arbetet i Västerås. På slingriga vägar genom skogar, landskap och på motorvägarna genom Sverige.

Text: Magdalena Sjöholm, tidigare biskopsadjunkt

Ofta åkte jag med honom ut på besök, visitationer, jubileumsgudstjänster eller kyrkoherdeinstallationer. Kanske är det en av de första bilderna som dyker upp i minnet när jag ser tillbaka på biskopsadjunktsåren med Thomas. De där stunderna i bilen när vi körde genom stiftets alla hörn, delade och bollade tankar om det vi upplevt eller förberedde det vi skulle vara med om.

Hans kringresande är förstås en del av vad det innebär av att vara biskop, men jag har insett att resandet även är en del av det som är Thomas, även om han samtidigt är en mycket hemmakär människa. Hans folkkyrkoteologi står på sina stadiga grunder men han är alltid redo att ge sig iväg ut på nya marker.

Det är inte ett resande som skapar en orolig själ som inte lyckas vara närvarande där man är; eftersom man redan är på nästa plats i sinnet. Hos honom är resandet ett sätt att vara närvarande, vare sig det är i de stora församlingarna eller den lilla kyrkan långt bortanför alla huvudvägar; vare sig i möte med den kyrkligt engagerade sen barnsben eller en människa som aldrig satt sin fot innanför kyrkporten av olika skäl. Det är ett resande som handlar om nyfikenhet, öppenhet, lärande och respekt. Ett resande med en vision om att alla dessa vägar som vi reser på, kan ge verktyg och skapa möten, sammanhang och nätverk så att vi finns till för varandra under det liv vi lever. Inte bara inom kyrkan, utan i allra högsta grad i samverkan i det samhälle som är vårt.

Jag kan inte låta bli att tänka på när han bröt foten på en resa i Norge, tydligt irriterad över att han nu skulle vara hindrad från att arbeta. När foten sedan spikades ihop för att hålla, lyckades han hitta vägar att arbeta vidare från sin vilobädd och

dessutom fick han med sig tankar om kyrkan och sjukvården hem. Eller när askmolnet från ett vulkanutbrott på Island lamslog resande i hela Europa och han befann sig på biskopsmöte i Jerusalem, då gick det inte att bli passiv och bara vänta på att det skulle lösa sig. Det finns alltid vägar att hitta även om de blir lite annorlunda än vad man tänkt från början. Och dessutom fick han med sig tankar om bön, efter ett nattligt samtal i en buss, på väg hem längs snåriga vägar i Sydeuropa...

Det är inte alls konstigt att hans herdabrev fick som rubrik "...alltså arbetar vi vidare". Det vardagliga strävandet är det det hänger på. Att i vått och torrt, i medgång och i motgång arbeta på med det vi är satta att göra. Det viktiga är inte de stora mötena, även om det är där som regelverken och styrriktningarna kan formos. Organisation och struktur har inte hos honom något annat motiv eller mål än att värna om den lilla människan.

Det viktiga har heller inte varit att slå på stora trumman. I nästan det tysta ibland

kallar han till sig företrädare och representanter och samtalar om de viktiga frågorna. För honom är det inte främst de uppmärksammande manifestationerna som skapar förändring, även om de har sin funktion ibland. Det är det pågående långsiktiga arbetet där vi varje dag strävar; med ofta små steg för att komma närmare målet, som gör skillnad. Det vardagliga och meningsfulla i människors, kyrkans och samhällets liv är det viktiga. Och där är samtalet det främsta verktyget - vare sig personerna man samtalar med är ärkebiskopar; landshövdingar; nyvalda förtroendevalda eller en ledsen mamma.

Viljan att förstå, tillsammans med en nyfikenhet för det som är nytt för honom, är en av hans drivkrafter. Han är en biskop som kanske inte alltid uttrycker de stora visionerna, men han är en biskop som inte dragit sig för att lyssna, kavla upp ärmarna och arbeta sig fram, med visionen om Guds rike för alla som drivkraft. Thomas fick frågan under biskopshearingen, innan han valdes till biskop, vilken han föredrog – Västerås domkyrka eller Stiftsgårdens kapell i Rättvik. Han svarade kapellet i Rättvik och jag tänker att det säger rätt mycket... "Känn ingen oro och tappa inte modet" (Joh 14:27) är orden som Thomas valde till sin biskopssköld. Hur många är vi inte som hört dessa ord som avslutning på hans predikan eller tal genom åren? Det är trösterika ord att vila i när det känns motigt. Jag är inte den som kan säga att dessa ord är grunden i hans folkkyrkoteologi, men nog törs jag säga att vilan i dessa ord präglar den. Vår verklighet och våra liv är i Guds hand. Även så vår kyrka 🍷

Foto: Niklas From

En biskop går...

Thomas Söderberg inviger det område som blev Karagwe ELCT University College.

En Miljöbiskop – djupt förankrad i Skapelsen

"I biskopars uppdrag ingår att styrka Guds folk i kallelsen att tyda tidens tecken och vittna om Guds väldiga gärningar för allt skapat". "Klimatfrågan berör våra innersta känslor och värderingar och har därför en viktig existentiell och andlig dimension". "Vi efterlyser politiskt ledarskap. Det går inte längre att blunda för att klimatfrågan kommer att kräva genomgripande förändringar."

Text: Per Larsson, präst, missionär, ekoteolog

Citaten kommer från den uppmärksammade skriften "Ett Biskopsbrev om Klimatet", maj 2014. Det är ingen tillfällighet att initiativet till biskoparnas utspel kom från det stift där vår Biskop Thomas nu avslutar sin ämbetsperiod. Han är förstås insiktsfull medförfattare till den lilla boken. Orden kommer direkt från hans hjärta. Via en barndomsdröm att bli bonde, ett tryggt kristet arv och ett starkt miljöengagemang i centerpartiet såg han tidigt en kallelse till "engagemang i det levande livet". När jag ber om en liten intervju säger han självklart: "I ett långsiktigt perspektiv såg jag att jag som präst kunde få arbeta med samhörigheten mellan himmel och jord. Kristen tro hjälper mig att hålla ihop liv och tro. Skapelseteologin borde ha en naturligare plats i kyrkan. Gamla Testamentet berättar om själva skapelsen. I Nya Testamentet blir livets kraft synligt i Jesus."

Jag mötte först Thomas Söderberg som pigg elev på gymnasiet i Ludvika då jag var ung präst där på 60-talet. Men först efter många år i Afrika, när jag alltmer börjat ana klimathotens verklighet och återvänt till stiftet, kom jag ho-

nom riktigt nära. Uppdraget kring en prästmötesavhandling kom att ge en ny inriktning till mitt eget prästliv. Vid prästmötet 1986 utsåg biskop Ame Palmqvist profetiskt fem yngre präster att efter en längre process arbeta fram en bok kring "Kyrkan och miljöfrågorna". Thomas skulle hålla ihop oss. "Då var det en ganska obearbetad fråga. Uppgiften möttes med undran och misstro. Skall kyrkan befatta sig med sånt? Vi träffade prostarna och deras intresse var svalt. Men vi sökte oss fram och när vi var klara till prästmötet 1992 och framförde våra teser i boken "Så ock på jorden" blev reaktionen mycket uppskattande."

Thomas Söderberg är med och inviger ett vindkraftverk 2009.

Miljö- och klimatfrågan har i hög grad präglat Thomas alla biskopsår. Den som noggrant lyssnat till hans predikningar – och haft sensorium för frågan – vet, att den nästan alltid återkommer på något sätt när han framträder, vare sig det är här hemma eller ute i världen. Västerås stift är numera landets centrum för ekoteologiskt tänkande. Vid en miljökonferens på Stiftsgården 2009 i anslutning till Tällberg Forum väcktes tanken på ett ekoteologiskt nätverk för hela landet. Biskop Thomas inbjöd oss till sin vackra gamla biskopsgård. Sedan har vi mötts där 2-3 gånger om året för spännande, öppna och ofta teologiskt djärva samtal med utmanande inlägg av expertis på olika nivåer. Vi är nu uppåt 140 i nätverket från hela landet. Dessutom leder han årligen återkommande och välbesökta ekoteologiska dagar på Stiftsgården. "Där får vi brottas med de här frågorna också med företrädare för modern naturvetenskap".

Vänstiftsarbetet har ytterligare förstärkt Thomas klimatengagemang. "I Moçambique har jag sett det förfärliga som händer plötsligt med de nu svåra återkommande översvämningarna. Medvetenheten är också stor i Karagwestiftet i Tanzania.". Jag frågar efter höjdpunkten i hans miljöengagemang under de här biskopsåren. "Samtalen med enskilda på olika plan har kanske berikat mig mest. Men själva Biskopsbrevet är väl just det. Vårt ekoekologiska nätverk skall ha en eloge för initiativet. Arbetet gav oss ytterligare en möjlighet till möten med naturvetare. De sade: Tänk att kyrkan arbetar med något så viktigt! Det var otroligt uppmuntrande. Hela biskopsmötet kom att svetsas samman på ett djuplodande teologiskt sätt några år tills det blev förankrat hos alla. Men vi måste ställa frågan: Vilken fortsättning får det?"

En biskop som tar ungdomarnas värld på allvar

Vi sitter på golvet i Fyrishovs sporthall i Uppsala. Det är Svenska kyrkans ungas stora årsmöte med ungdomar från hela Sverige. Nu är det paus i förhandlingarna med tid för distriktssamling och Västerås distrikt har samlat sig i en cirkel.

Text: Cecilia Redner Foto: Pelle Söderbäck

Ett fyrtiotal unga ombud, några observatörer från stiftsstyrelsen, några stiftsanställda och Thomas Söderberg. Thomas har följt förhandlingarna från läktarna, bläddrande ivrigt i handlingarna och nu vill han veta; vilka de hetaste frågorna är för ungdomar från Västerås stift, vad som kommer att påverka dem, och vilka frågor som påverkar honom och kyrkan. Precis som på förra Stora årsmötet, och förr förra, och säkerligen på det kommande i sommar i Borås vill han veta; vad som är viktigt för en ung kyrka, så viktigt att man tar en vecka av sina lediga sommardagar och sitter vid förhandlingar till midnatt.

Det är långfredag på Finnåkers kursgård. Kapellet är fullt av ungdomar. Thomas skall tala på det tema de själva har valt. I år är det Games of Thrones, bokserien om Vasteras och dess sju kungariken. Det handlar om den våldsamma kampen mellan styrande familjer för att få bestiga järntronen. En kamp där alla medel tillåts. Kanske inte ett tema Thomas hade valt själv men han tar på allvar; har läst på, funderar och reflekterar tillsammans med de unga deltagarna. Och han är lika intresserad av dem och deras intresse som förra långfredagen

eller förrförra. Det spelar ingen roll om det handlar om Häxprocesser, Zombies eller Bröderna Lejonhjärta.

Höst i Uppsala. Jag sitter på raden bakom ungdomsrådgivarna och Thomas på läktarna under kyrkomötet. Jag hör hur de viskar emellan sig. Frågar och förklarar. Hur frågor och förklaringar kommer från olika håll. Vem lär vem? Vem inspirerar vem? Thomas är för dagen lite bekymrad över tendenser i kyrkomötet han inte upplevt förut. Nya frågeställningar som pekar på att vissa för honom grundläggande värderingar ifrågasätts. Då får ungdomsrådgivarna energi och försöker få honom att inse hur viktigt det är att aldrig tro att tysta överenskommelser varar för evigt utan att värderingar måste man kämpa för varje dag i varje ögonblick. Nu har du ju en chans att lyfta värderingar; säger de. Det skulle du ju inte haft om de inte hade ifrågasatts. Det är ju nu det gäller att vara på hugget och inte tappa modet. De skratrar där framför mig och tröttheten är som bortblåst.

Ett församlingshem i Dalarna. Svenska kyrkans unga har årsmöte i distriktet och innan det drar igång på allvar sitter

biskopen och ordföranden och går igenom handlingarna. Thomas vill veta och ordföranden förklarar: Budget och motioner. Allt är viktigt. Lika viktigt i år som förra, som förrförra.

Några bilder av Thomas och ungdomar: Jag skulle kunna ge fler: Från stiftskonfirmanddagar i Mora och Västerås. Från läger på Stiftsgården i Rättvik. Från ungdomsmiddagar i biskopsgården.

Och jag tänker på att alla dessa nedslag är årligt återkommande händelser som existerar i en biskops kalender. Och att det gör skillnad om de existerar: Om ungdomarnas verklighet och deras viktiga frågor får finnas med, inte som enstaka händelser; utan som en omistlig del av allt som återkommer i en biskops vardag. Kanske är det att ta ungdomar och en ungdomsrörelse på allvar. Att vilja vara en del, vilja lyssna och vara närvarande. Igen och igen. Att på allvar tro att unga människor bidrar med något viktigt som vi inte kan tillförsäkra oss själva. Att alla delar av kyrkan behövs på allvar: För att vi blir en mindre kyrka annars.

Och så blev Thomas Söderberg på ett alldeles särskilt sätt ungdomarnas biskop i Västerås stift men också utanför stiftet. En biskop som gav av sin närvaro och nyfikenhet. Som synliggjorde den unga kyrkan och legitimerade Svenska kyrkans unga på ett sätt som motsvarar de politiska ungdomsrörelserna i landet. En rörelse att räkna med, med en styrelse minst lika viktigt som stiftsstyrelsen ●

En världens biskop

När Thomas valdes till biskop fick vi en biskop som var starkt förankrad i det lokala församlinglivet i stiftet – han var kyrkoherden från Dalarna som blev biskop i Västerås stift. Det var så han omtalades. Den lokala förankringen har han fortsatt att värna och vårda men den har under åren kompletterats med en annan förankring. En världens biskop.

Text: Lisa Fröberg Foto: Pelle Söderbäck

Efter 8 år som biskop i Västerås stift kan vi tala om honom som en biskop i den Världsvida kyrkan – han bär det perspektivet och har den tillhörigheten, identiteten. Thomas har satsat tid och engagemang i våra vänstift, som under hans biskopstid har gått från att vara två till att vara tre och vänstiftsrelationerna har också lagt grunden för en personlig vänskap mellan Thomas och biskoparna i Gloucester, Lebombo och Karagwe stift.

Här får ni ta del av några händelser från möten med människor från våra vänstift. Ungdomar från Lebombo stift i Mocambique

och från den lutherska kyrkan i Palestina på Stiftsgården för ledarutbildning tillsammans med ungdomar från Västerås stift. Thomas kom på besök för att samtala med dem en eftermiddag. Samtalet var från början trevande – det är inte lätt att som ung från Mocambique veta hur man ska hantera ett öppet samtal med en biskop i Svenska kyrkan, men Thomas är genuint nyfiken, öppen och inbjudande i samtalen och det lossnade och blev så mycket mer än en arthighetsvisit. I detta sammanhang var Thomas på sin hemmaplan – samtalet, som är ett av hans främsta verktyg.

Thomas har inte minst i Karagwe stift i

Tanzania mött klimatförändringarna. I ett område där 97 % av befolkningen är beroende av det egna jordbruket för sin överlevnad spelar det roll att regnperioderna förskjuts och blir mer oförutsägbara. Det var också där han från en elev i Primary School (lägstadiet) fick frågan "Hur märks klimatförändringarna hos er i Sverige?". Frågan har fungerat som en påminnelse om hur vi hör ihop, på denna enda planet vi fått att bo på, vilka som använder vilka resurser i världen och Thomas har också sagt att han visst gör förändringar i sin livsstil för att inte belasta miljön, men han vill fortsätta besöka sina vänner i Afrika. Men att dela tro och liv med en annan kyrka innebär också överraskningar, som att i processionen in i den fullsatta kyrkan få reda på att man förväntas predika! Thomas klarar också det! Alla de gånger som han håller tal, presentationer och predikningar i vänstifts-sammanhang inleder han med "Dear Friends..." och orden har fått en allt djupare betydelse 📍

En biskop som tror på folkrörelsernas kraft

Rottrådarna ger näring. Groningsgrunden präglar människans vägval och profil. I hela sin biskopsgärning har Thomas Söderberg tagit tillvara det bästa från sin gedigna folkrörelsebakgrund. Förankring bland dem han företräder. Ordning och reda i rollfördelning och beslut. Brinnande engagemang för samhället som kyrkan står mitt i. Livfull lust att göra verkstad av kyrkoordningens honnörsord om den öppna, demokratiska och rikstäckande folkkyrkan.

Text: Karin Perers Foto: Magnus Aronson

Thomas Söderberg var tonåring på 1960-talet. Världen, dess orättvisor, miljöhot, oro och krig trängde sig på inte minst via den nya televisionen – väckte engagemang för samhälle och solidaritet, både globalt och lokalt. Den unge Thomas såg en kyrka som mer ägnade sig åt "något bortom bergen, bortom blommorna och sången" än åt medmänniskors prövningar här och nu. Hans tanke att bli präst – ivrigt närd av kära farmor – kom i gungning,

Thomas ville påtagligt vara med och förbättra samhället. Han engagerade sig i elevrådet i skolan i Grängesberg och blev snabbt dess ordförande, fortsatte sedan som ordförande för Kristna Gymnasister i Ludvika och som medlem i Konservativ skolungdom, det enda politiska alternativ som industristaden bjöd till Socialdemokratiska ungdomsförbundet. Efter studentexamen gav han teologistudierna en chans, men bröt otåligt upp. Sociologin lockade och det blev Örebro med först högskole-

studier och sedan politik.

– Det var revolternas tid, säger Thomas. Vi unga ville rädda jorden åt mänskligheten. Engagemanget gällde fred, rättvisa, miljöansvar och här hemma i Sverige decentralisering och landsbygdsutveckling. Jag hade ingen nedärvd partipolitisk hemvist och efter studier av alla program blev det centerpartiet. Det jag gjorde för Centerstudenterna blev uppmärksammat, och rätt som det var fick jag erbjudande att bli biträdande partiombudsman.

"Min politiska värnplikt" kallar Thomas åren som ombudsman och senare förtroendevald för Centerpartiet. Det blev många år och många uppdrag – efter Örebro Västmanland, först som ombudsman senare som landstingsledamot, kommunstyrelseledamot i Norberg, ersättare i riksdagen. 1983 valdes Thomas in i det förnyade kyrkomötet. Då var han redan prästvigd. – Ja, teologin fick en andra chans. Redan som 21-åring fick jag venia, rätt att predika,

och många församlingar bjöd mig att komma. Efter några år stod det klart för mig: Jorden är Herrens och allt vad där till hör: Kyrkan är mitt i samhället – kan och ska agera där: Kallelsen att bli präst växte sig stark och jag vände mig till biskop Arne Palmqvist med min önskan. Men biskopen avrådade först, föreslog att jag skulle kandidera till riksdagen, sa att där finns det inte så många som står upp för Svenska kyrkan. När mitt val ändå stod fast, fick jag biskopens varma stöd.

I kyrkomötet blev Thomas en av de tongivande när Svenska kyrkan sökte sin nya, friare roll i förhållande till staten. Centerpartiet, som längst av alla politiska grupper naglade sig fast vid sambandet kyrka-stat, höll på att bli akterseglat av andra partier, på båda sidor: Thomas ville något annat. Istället för att stå vid sidan av och säga nej, ville han att den kyrkliga centerrörelsen skulle vara med och skapa sans och balans i relationsändringen. Det saknades inte dramatik när centergruppen ställde om kompassen, men Thomas skapade förtroende och hans linje vann. I kyrkomötets kyrkolagsutskott, i statliga och kyrkliga utredningar och senare – på 2000-talet – i kyrkostyrelsen kom han sedan att starkt medverka till harmoni i förnyelsen. – Vad är en folkrörelse, frågar Thomas när jag frågar honom. Där många människor arbetar tillsammans kring gemensamma idéer och tankar, funderar han själv. Där människor blir sedda och får komma till sin rätt. På sitt sätt är också Svenska kyrkan en folkrörelse. I Thomas spännande meritförteckning finns även till exempel ordförandeskap i Svärdsjö Ridklubb och i Envikens intresseförening. Nu står andra föreningar och folkrörelser på kö för att fråga om 2016...

Foto: IKON/Magnus Aronson

En kyrka för svenskar ute i världen

Svenska kyrkan i Utlandet, SKUT, sjömanskyrkan, kanelbullekyrkan... kärt barn har många namn. Det handlar om en kyrka som försöker följa svenskar varhelst de finns i världen. Det kan handla om ungdomar i London, pigga pensionärer som övervintrar på Cypern, turister i Thailand eller kanske chilenska flyktingar som bodde länge i Sverige och som nu återvänt hem men med många svenska rötter kvar. En kyrka som ständigt söker nya former. Allt från det som började med präster på Gustav Vasas skepp till dagens mobila team i Phuket. Evangeliet förkunnas bäst på dialekt och ibland kan jag behöva en kyrka som talar svenska. Varhelst jag finns i världen.

Kyrkans två bord:

Altaret och fikabordet

Uppdraget har i grunden alltid varit att detsamma. Att följa kyrkans medlemmar, att finnas till för svenskar även utanför landets gräns. Men formerna har skiftat. Och i takt med ett ökat resande utvecklas även utlandskyrkans arbetsformer.

Text: Pelle Söderbäck Foto: Magnus Aronson

Johanna Holmlund Lautmann är organisationsstrateg för utlandskyrkan. Med en bakgrund som teolog och personalvetare jobbar hon med personalfrågor, traineeprogram, utbildning, organisationsstrukturer och samverkanfrågor. Och i allt detta med frågan om hur utlandskyrkans arbetsformer ska matcha uppdraget; att finnas till för svenskar i utlandet. Hon fångar sina tankar i tre begrepp: "mobil", "diakonal", "framtidens kyrka". – Uppdraget är att följa svenskar utomlands, säger Johanna. Men var finns dom? Jo, i hela världen och man rör sig runt, är global. Många arbetar utomlands i kortare perioder, några år. Med ny teknik kan du ta med dig ditt jobb till olika ställen. Du finns ute på kortare kontrakt. Vi ska också finnas där människor är i kortare perioder och säsonger. – I Afrika, Sydamerika och Asien provar vi nu med mer mobila team, mobila präster. Vi bygger inte församlingar i traditionell

mening utan våra team rör sig runt. Man kan också hålla kontakter uppe med telefon eller Skype.

Hon betonar också kyrkans diakonala profil.

– Varje medarbetare i utlandskyrkan har ett fokus på att möta människor i ögonhöjd. Möta människor där de är. Du får vara ifred men det är alltid någon som säger "hej". Vi är duktiga på att vara i de miljöer där kyrkan traditionellt inte är. Hur hittar vi det förhållningssättet i våra församlingar? När vi hittar det är vi en diakonal kyrka.

I Svenska kyrkan talas det alltmer om det frivilliga engagemanget. Något som redan är en verklighet inom utlandskyrkan. Färre anställda, ökad kompetens och buret av ideellt engagerade.

– Se på en församling som Torrevieja. En präst och en diakon och 100 frivilliga som bär verksamheten. I detta är utlandskyrkan unik. Vi skulle inte klara oss utan alla frivilliga. Förr anställdes ofta en präst och hans fru. Idag anställer vi diakoner, präster, pedagoger. Men eftersom vi har så få utsända är de alla kompetenta i att utbilda lokala medarbetare.

Hon ser en utlandskyrka i utveckling. Det är i sig inget nytt, verksamheten har alltid formats av verkligheten. Med utlandsförsamlingar i europeiska storstäder, turistpräster, ungdomssatsningar och mobilitet. Men allt vävt runt ett fast formulerat uppdrag. Johanna Holmlund Lautmann svarar gärna på frågan om kanelbullen, för många en synlig bild av utlandskyrkan. Är kanelbullen i den mobila tiden död? – Nej, den är inte död, skrattar hon.

Uppdraget är att berätta budskapet om Jesus Kristus och görs det

genom en kanelbulle är det helt OK. Kyrkan har två bord, altarbordet och fikabordet. Men källan finns vid altarbordet! ☺

Från Gustav Vasas skepp till mobila team

Det började med präster på Gustav Vasas skepp. Eller förmodligen ännu tidigare. Idag talar vi om mobila team av präster och andra medarbetare och om etablerade utlandsförsamlingar. Uppdraget är att följa svenskar ut i världen.

Text: Pelle Söderbäck Foto: IKON/Ewa Almqvist

Fakta

- Svenska kyrkan finns etablerad på 42 platser i 24 länder världen över.
- På ytterligare ett 80-tal platser firar man regelbundet gudstjänst.
- Svenska kyrkan i utlandet har drygt 100 lokalt anställda och utsända medarbetare.
- Under ett år tar Svenska kyrkans utlandsförsamlingar emot omkring en miljon besök.
- Bara i London bor mellan 50 – 70 000 svenskar. Det bor fler svenskar i London än i Falun eller Borlänge.
- Nära 400 personer sökte konkret stöd/samtal hos Svenska kyrkan i London år 2014. Lägg därtill en bred och mångskiftande församlingsverksamhet.
- 350 000 svenskar reser årligen till Thailand, 700 000 till USA. I topp ligger Spanien. Dit görs 2,1 miljoner övernattningsresor om året.

Redan år 1535 fanns präster ombord på Gustav Vasas skepp. Kanske ännu tidigare men här är det för första gången dokumenterat i skrift. 1626 grundas en svensk församling i Paris, 1710 i London. I London blir Svenska kyrkan den första invandrarförsamlingen i Storbritannien som firar gudstjänst på sitt eget språk.

I slutet av 1800-talet växte sjömanskyrkorna fram. En tidsepok då sjöfarten expanderade. De flesta svenska sjömän mönstrade på en båt och fick sin lön när man var framme i en främmande hamn. Där stannade man i hamnområdet i väntan på en ny båt. Många levde i misär: Köpte sex, köpte sprit. Sjömanshemmen växte fram för att möta denna misär. Där fanns en säng att sova i, en husmor som svarade för mat och kontakt. Med jämna mellanrum kom en präst på besök. Sjömanskyrkorna växte fram och hade sin stora blomstringstid från 1950-talet och ungefär 30 år framåt. 40 000 svenskar arbetade på sjön.

Idag är situationen annorlunda. Inte mer än ungefär 1000 svenskar arbetar inom internationell sjöfart. De flesta av dem har

höga befattningar på båtarna. Båtbesök görs fortfarande i till exempel Rotterdam eller New York men på ett annat sätt än tidigare.

1951 införde Sverige lagstadgad rätt till 3 veckors semester. I samband med den växande materiella standarden i början på 1950-talet ökade även intresset för utlandsresor. Den första svenska charterresan med flyg genomfördes 1955. Resan gick mellan Stockholm och Palma de Mallorca och varade i 16 dagar. Charterturismen var här.

Senare under 1955 blev Teneriffa nästa svenska chartermål, 1956 Las Palmas. 1956 reste cirka 10 000 svenskar på charterresa. 2007 reste uppskattningsvis 2,1 miljoner svenskar med charter. De vanligaste svenska resmålen är Grekland, Spanien, Turkiet och Thailand. År 2013 reste ungefär 350 000 svenskar till Thailand, 700 000 till USA. I topp ligger Spanien med 2,1 miljoner övernattningsresor. (källa Resurs statistik).

När charterturismen startade fanns bland resenärerna även kyrkliga medarbetare; präster, diakoner, pedagoger. På frivilligas växte en kyrklig verksamhet fram. Man firade gudstjänst, man fanns till hands för svenska turister. Med tiden blev turistkyrkorna runt Medelhavet mer etablerade. Säsongskyrkorna blev åretrunt-kyrkor; präster och andra medarbetare anställdes. Även om verksamheten fortfarande bygger på frivilligengagemang. En egentligen vanlig församlingsverksamhet, men där församlingen byts med jämna mellanrum. Men turismen och resandet fortsätter att utvecklas. Många unga backpackers rör sig runt i världen. En växande skara pigga och ekonomiskt oberoende svenska pensionärer bor periodvis utomlands. Turistmålen växlar. Därför arbetar utlandskyrkan idag också mer rörligt. I Bangkok eller Phuket finns mer mobila team utan fasta kyrkolokaler som bas. Man rör sig runt på stränderna, firar gudstjänst där eller i tillfälliga lokaler. I Asien, Afrika och Sydamerika finns även mobila präster. De har sin bas i Sverige men reser regelbundet och har ansvar i flera länder i regionen.

Stora och bärkraftiga församlingar finns idag fortfarande bland annat i London, Paris och Berlin. Turistkyrkorna runt Medelhavet lever vidare. Men utvecklingen går allt mer mot en mobil, mer lättroblig verksamhet 📍

Lasse Svedberg, ambulerande präst

Vi bemyndigar människor att vara kyrka

– Kanske har vi i Sverige anställt så många att vi tror att det är de anställda som är kyrkan? Nu bemyndigar vi människor att vara kyrka. Det säger Lasse Svedberg, ambulerande präst för svenskar i Sydamerika.

Text och foto: Pelle Söderbäck

Lasse Svedberg har en bred utlandskyrkoerfarenhet. Redan på 1970-talet präst på Gran Canaria, vikarierat i Rotterdam, Narvik och på Cypern. Därtill under 15 år SKUT-rådets ordförande i Västerås stift.

Nu är han under ett par år anställd som ambulerande präst i Sydamerika. Uppdraget är, förutom vanliga prästsysslor, att hitta strukturer för ett nytt arbetssätt. En modell som hittar sin bärkraft i ett bredare mandat för den lokala församlingen och med en präst som inte alltid är på plats. För ett knappt år sedan gjorde han sin första resa. Den gav honom tid att knyta kontakter, att resonera och att fundera. Om man reser från Sverige, när är det då mest lämpligt för församlingarna att vara på plats. När behövs

en präst?

– Kyrkan i Sao Paulo har till exempel en egen kyrkogård. Under allhelgonhelgen firade vi en minnesgudstjänst över avlidna. Precis som vi gör i Sverige. En gudstjänst

På hemsidan finns bland annat faktaboken om Svenska kyrkan i utlandet att ladda ner. Du hittar den på: www.svenskakyrkan.se/kyrkaochsamhalle/material-och-tips

för de som dött under året, inte bara i Sao Paulo utan också en gudstjänst där vi slöt in även dem som lämnat livet hemma i Sverige men där man som boende i Sao Paulo inte kunde vara med.

En annan fråga är vilka som söker en svensk församlingssamfund, "vilka är svenskar?" Hur tänker vi kring äktenskap över kultur- och nationsgränser?

– Det finns till exempel många chilensare som bodde i Sverige som flyktingar under juntatiden, säger Lasse. En del har barn som bor kvar i Sverige, de har tagit med en massa svenska traditioner tillbaka till Chile. Vad kan utlandskyrkan betyda för dem? På några platser, som Sao Paulo och Buenos Aires, finns fungerande församlingar och kyrkoråd. På andra platser handlar det om att bygga kontaktnät.

– Ju längre tid du är igång, desto fler kontakter får du, konstaterar Lasse. Mitt uppdrag är att hitta en struktur för arbete att lämna över till någon som tar över jobbet på längre sikt.

Många menar att utlandskyrkan visar framtida arbetsmodeller för hela Svenska kyrkan. Med ambulerande präster provas tanken att det är församlingen, inte den anställda personalen, som bär kyrkan.

– En fråga är, hur ska vi kunna vara församling när vi inte har någon präst? Men det är inte prästen i sig som gör att man är kyrka. När en församlingsmedlem besöker en svensk i fängelse någonstans, när de hjälper gamla att komma till kyrkan, när de delar ut mat i favelor, då är de kyrka. Kanske har vi i Sverige anställt så många att vi tror att det är de anställda som är kyrkan? Nu bemyndigar vi människor att vara kyrka.

– Jesus sa till den lame "ta din säng och gå hem". Han sa inte "ta din säng och kom till vår sängbärarklubb så ska vi vidareutveckla vår förmåga att bära sängar". Alltså, ta din tro med dig dit där du står 📍

Traineeprogram förbereder utlandstjänst

”Kyrkan är där människor är”

Under ett par år har diakonen Marie Åberg Persson från Söderbärke deltagit i utlandskyrkans traineeprogram. I Ayia Napa på Cypern mötte hon en kyrka som gör det mesta från att fira gudstjänster och steka pannkakor till att nattvandra i barkvarteren.

Text: Marie Åberg Persson Foto: Privat

En tidig höstdag 2013 läste jag på mailen om en uppmaning från Svenska kyrkan i utlandet till diakoner och präster att söka traineeuppdrag. Jag, som sedan många år tillbaka, känt mig inspirerad av utlandsarbete tänkte: "Åh, vilket fantastiskt bra erbjudande!" Jag talade med min kyrkoherde och vi bestämde att uppdraget skulle kunna passa mig. Jag sökte, blev intervjuad och efter en tids väntan fick jag besked om att jag blivit antagen till uppdraget.

En ny utmaning för mig men också för utlandskyrkan som aldrig tidigare erbjudit traineeuppdrag. Uppdraget/utbildningen som trainee i kyrklig tjänst var en ny satsning från SKUT (sv. kyrkan i utlandet) under 2014. Tanken är att en 9-12 veckors utbildning (tre-fyra veckor under tre perioder) ska förbereda präster och diakoner för eventuell kommande utlandstjänst. Att skapa relation mellan medarbetare, hemförsamling och utlandsförsamling finns också med i konceptet. Jag hade glädjen att bli tilldelad tjänstgöring i Ayia Napa på soliga Cypern i Skandinaviska kyrkan. Min huvudsakliga uppgift var att rent konkret arbeta som diakon på plats. Med god handledning av diakon Ulla Handell Rydberg, kyrkoherde Björn Ryd-

berg och alla övriga medarbetare i kyrkan blev mina olika vistelseperioder fantastiskt intressanta, roliga och spännande.

Kyrkan i Ayia Napa är en samarbetskyrka bestående av ett arbetslag med svensk kyrkoherde och diakon, norsk präst och musiker, två lokalt anställda husmödrar/assistenter och en lokalt anställd informatör/kassör. De tre lokalt anställda är svenska kvinnor som bor på Cypern sedan många år tillbaka. De har alla god kännedom om det cypriska livet och kulturen vilket är en stor tillgång för övriga medarbetare. Kyrkan är en central mötesplats för både bofasta skandinaver och alla turister som anländer till Cypern varje år. Kyrkan har funnits sedan 1990 och är mest välbesökt av de så kallade "långliggarna", människor som tillbringar en eller flera månader på plats under Nordens kallaste månader. Vecko-

programmet oktober – april är fullspäckat med aktiviteter både dagtid och kvällstid. I början av maj och framåt kommer det mest veckoturister till Cypern. Då bedriver kyrkans personal mer än tidigare uppsökande verksamhet. Information om kyrkan ges vid ankomstträffar hos de skandinaviska researrangörerna och i mitten av maj startar "Nattkyrkan", en kyrka som finns till hands på en gata i barkvarteren varje natt från 23.00 ända fram till tidiga morgontimmar i princip hela sommaren.

Mina arbetsuppgifter var mycket varierande. Allt från att steka pannkakor och baka kanelbullar, till att tjänstgöra i gudstjänster; i andakter; på barnmiddagar och trivselkvällar; nattvandra i barkvarteren och dela ut vatten till och samtala med partajande ungdomar. Jag skulle också besöka dem som hamnat på sjukhus, ge tröst och stöd åt människor som råkat illa ut och ibland "bara" vara synlig i ämbetskjorta för att visa min tillgänglighet som diakon. Närvaro och tillgänglighet var ord i mina tankar som ständigt återkom i arbetet. Att kyrkan är där människor är; att vi som är i tjänst visar vår tillgänglighet är något jag verkligen fått erfara under mina vistelseperioder på Cypern.

Andra frågor som jag klurade lite extra på var: Vilka är våra gemensamma mål som kyrka och hur gör vi bäst tillsammans för att uppfylla de uppgifter och utmaningar vi har oavsett var vi befinner oss i världen?

Finns det skillnader i kyrkans uppdrag hemma eller borta? Kan vi samverka mer i framtiden? Hur arbetar vi vidare utifrån de lokala förutsättningarna i våra församlingar både i Sverige och utomlands?

Svaren på frågorna är aldrig självklara eftersom det alltid finns så många olika sätt att tänka på och lösa saker och ting på. Det är vår inställning till helheten i vårt uppdrag som kyrka på jorden som många gånger speglas i våra svar, vilket innebär att vi behöver samtala ofta om livet och allt därtill och inte vara rädda för förändringar i framtiden. Min tid som Svenska kyrkans första diakontrainee avslutades i januari 2015. Jag är oerhört tacksam för allt jag fick uppleva och erfara.

Vill du läsa mer om min tid som trainee? Välkommen till Söderbärke församlings hemsida www.svenskkyrkan.se/soderbarke 📍

Svenska kyrkan i London

”Om det som inte ska hända ändå händer, då finns vi här”

London är en populär stad – både att semestra i och att flytta till. Många hundra svenskar kommer hit varje vecka och exakt hur många som valt att bosätta sig i staden, och på de brittiska öarna, är det faktiskt ingen som riktigt vet, kanske är det 100,000, möjligen är det fler.

Text: Åsa Höjer, kommunikatör, Svenska kyrkan London **Foto:** IKON/Marcus Engström

Svenska kyrkan har funnits i London i mer än 300 år: Från början kom det främst svenska sjömän och i flera av hamnstäderna runt Storbritannien fanns så kallade sjömanskyrkor; i Hull, Liverpool, Middlesbrough... Numera finns det en kyrka och den ligger på 6 Harcourt Street, centralt i London med bara ca tio minuters promenad till Oxford Street.

Varje år, och kanske främst i början av höstterminerna, kommer det dagligen nya, unga svenskar till London för att söka jobb och tillbringa ett år av sitt unga vuxna liv i en spännande metropol. Svenska kyrkan möter varje dag nyhitflyttade personer som tittar in för att kolla anslagstavlor, låna en gästdator eller bara lokalisera sig lite. Cafét som alltid serverar hembakta kanelbullar är välbesökt, inte bara för de goda bullarna och det svenska kaffet, utan också för möjligheten att en liten stund få koppla av från storstadens puls. Här är det lugnt och skönt, man kan kopp-

la av, läsa svenska tidningar och faktiskt få prata svenska med någon utan att behöva anstränga sig för att göra sig förstådd. ”Det känns nästan som hemma!” är en kommentar som man ofta får höra.

För att ge de många unga svenskarna en plattform att stå på, ett forum att koppla av i, en mötesplats att träffa likasinnade på så erbjuder Svenska kyrkan i London varje vecka Ung i London. På onsdagskvällarna träffas man i kyrkans café, fikar, skapar nya kontakter eller kanske till och med hittar en vän från förr! Ung i London har, liksom många av kyrkans aktiviteter, funnits sedan långt tillbaka i historien och därför också sett olika ut genom tiderna. En period innebar det pardans och en plats att dejta på, idag varierar vi mellan fika-kvällar och tema-kvällar: Ibland är det inget program på schemat utan bara snack och mötesplats medan det andra gånger är föredrag eller någon aktivitet. Pubruna, kubb-turnering i Hyde Park, speed-

Foto: Åsa Höjer

dejting och tacokvällar brukar vara stående inslag. Likaså uppmärksammas såklart såväl Fettisdagen med semlor som Våffeldagen. Som inspiration kommer föreläsare ibland för att berätta om sin "life story", ex. Niclas Molinder; idag världskänd musikproducent, som berättar om sin bana från barnsben i Örebro till dagens liv med arbete tillsammans med artister som Robyn och Lady Gaga. Även mer informativa föredrag är återkommande så som "Fråga Timmy om sex å sånt" med sexualterapeut Timmy Leijen. Tack vare en anonym frågelåda kommer det in många frågor och Timmy svarar på allt.

Svenska kyrkan samarbetar med såväl au-pair förmedlare som webbsiten london-svenskar.com för att få spridning på Ung i London. Det är viktigt att så många som möjligt av svenskarna som kommer hit får kännedom om att Svenska kyrkan finns här och att man alltid kan vända sig hit, oavsett anledning. För om det som inte ska hända ändå händer, då finns vi här 📍

Svenska kyrkan i utlandets diakonala satsning har pågått sedan 2012. Diakoni-projektet i Thailand är ett konkret resultat av det. Maria och Björn Wennerström är diakonerna i projektet, som sjösattes i augusti 2014 och ska kartlägga de diakonala behov som finns i Thailand.

Svenska kyrkan i Thailand ”Väl rotad, med beredskap på att allt kan hända”

Sandstränder, leenden och billig mat. Eller sjukhusbesök, fängelse och prostitution. För svenskar i Thailand blir det inte alltid som det var tänkt.

– De behöver oss. Vid sjukdomar, olyckor, om de vill besöka en mässa eller bara vill snacka, säger Maria Wennerström, diakon i Svenska kyrkan i Thailand.

Text: Robin Alvarsson Foto: Magnus Aronson

Det är stor skillnad på varför svenskarna befinner sig i landet. Det kan vara pensionären som vill få pengarna att räcka längre, andra vill komma ifrån det svenska samhället.

– En del kommer för att spela golf, andra bor här permanent och så är det ungdomar som backpackar. De behöver oss när det händer något, säger Maria Wennerström. Svenska kyrkan i Thailand är en mobil kyrka. Men Björn Wennerström föredrar ett annat uttryck.

– Jag tycker att det ska heta flexibel kyrka. Väl rotad, men med beredskap på att allt kan hända och att dagarna kan ta en annan vändning än man trott, säger han.

Svenska kyrkan har funnits i Thailand sedan 1993. Kyrkan erbjuder bland annat gudstjänster, dop och konfirmation. De gör även hem-, sjuk- och fängelsebesök. Att Svenska kyrkan finns i Thailand är inte konstigt.

Det bor drygt 10 000 svenskar permanent i landet, och enligt Svenska ambassaden i Bangkok finns det ett stort mörkertal. Till det måste de svenska turisterna läggas till. För 2014 registrerades 327 810 inresor. Vare sig det är en enorm katastrof, som tsunamikatastrofen 2004, eller om någon behöver själavård så ska kyrkan finnas där:

Att Svenska kyrkan inte har någon egen lokal eller fysisk kyrka ska inte vara något större hinder:

– Vi kan kontaktas per mejl, på Facebook, genom vår hemsida och vi har en närvaro på flera ställen där svenskar rör sig. Det är ett ständigt nätverksbyggande, säger kyrkoherden Lars Ryderstad.

85 mil söder om Bangkok finns prästpa-ret i Svenska kyrkan i södra Thailand, Erik Stenberg Roos och Anna Stenberg. Även de tar med kyrkan dit de åker:

– I början var man ju livrädd i trafiken,

men nu har vi blivit lite tuffare, säger Erik Stenberg Roos, medan han rattar bilen mot en strand en timmes bilväg från prästbostaden på Phuket. Altare, biblar och gitarr ligger i bagageluckan.

En stund senare skvalpar lugna vågor in över sandstranden och Eriks bara fötter. Han sjunger för paret Sandra Fredriksson och Marcus Sjöqvist, vars äktenskap välsignas.

– Vi har bestämt att det blir välsignelsen som blir vår bröllopsdag. Det känns mest äkta, säger Marcus.

Förutom välsignelser håller Erik och Anna i mässor; arrangerar samtalsgrupper och andra sammankomster. Planering och engagemang är nycklarna till en fungerande verksamhet.

– Man kan fundera kring det här med mobil kyrka. Men vi märker hur svårt det är att ta sig runt här. Då kanske det är bättre att vi åker runt än att alla andra ska ta sig till oss, säger Anna Stenberg 📍

Svenska kyrkan

HEDEMORA-GARPENBERGS
FÖRSAMLING

Johanna leder Svenska Kyrkans Unga

Johanna Karlsson är ny ordförande i Svenska Kyrkans Unga, Västerås distrikt. En 19-åring från Hedemora med ett starkt internationellt engagemang. Johanna efterträder Harald Götling.

Text och Foto: Pelle Söderbäck

Det var vid konfirmationen Johannas engagemang startade. Vägen fortsatte som konfirmandassistent, barnledare och styrelsen i Hedemoras Svenska Kyrkans Unga (SKU). Viktiga erfarenheter längs vägen är också en SKU-resa till Mocambique och ett ungdomsutbyte i Tanzania.

– Det började när jag var 14 år. Jag var den enda i min klass som konfirmerades och det är det bästa jag gjort. Egentligen var jag rätt tyst och blyg som liten. Men växte jättemycket av att konfirmeras. Vi åkte på läger och jag fick kompisar direkt. I höstas var hon i Tanzania med Svenska kyrkans utbytesprogram "Ung i den världsvida kyrkan". Hon visste inte vad hon skulle göra efter gymnasiet, fick tipset om att söka utbytet från sin församlingspedagog Erika Jernberg. Sökte, kom med och åkte som en av fyra svenska ungdomar till den lutherska kyrkan i Tanzania.

– Jag lärde känna mig själv ännu mer och det var nyttigt. Jag fick se hur det är att leva så olikt det sätt jag var van vid. Det var både olikheter och likheter. Mycket är detsamma när man är ung. Som ung tänker vi på ungefär samma saker. Johanna har även besökt vänstiftet i Mocambique tillsammans med ungdomar från Avesta och Hedemora.

– Vi kom med idén. Det vore häftigt att få åka dit. Så vi jobbade ihop pengar och

firade nyår där 2013-2014. Och i maj åker vi en grupp från Hedemora församling till Palestina. Samma där, vi jobbar ihop pengarna till resan!

Nu är du ny ordförande i Svenska Kyrkans Unga. Hur känns det?

– Jättespännande och kul att ha fått förtroendet. Vi har så många roliga saker framför oss: Lägret STUM på Stiftsgården, minior- och juniorläger, styrelseutbildning, rollspelsläger på Finnåker, bussresan till Taizé, stora årsmötet och mycket mer. Jag vill verkligen göra något bra av detta.

Något särskilt som kommer att hända under året?

– Vi planerar en podcast och en andaktsportal. En sida på vår hemsida där man kan lägga in andakter. Vi kan tipsa varandra om nya sätt att göra andakter på. Sen ska vi fortsätta utveckla de läger vi har. Även om vi gör nytt får vi inte glömma bort det vi redan har och som uppskattas.

Du har internationell erfarenhet. Blir Svenska Kyrkans Unga mer internationellt nu?

– Svenska Kyrkans Unga är redan internationellt engagerat och det är flera i styrelsen som varit iväg. Men det är viktigt att inte bara fokusera på det internationella. Vi ska nå ut till alla! 📍

Fakta

- Namn: Johanna Karlsson
- Bor: Hedemora
- Ålder: 19 år
- Aktuell: Ny ordförande i Svenska Kyrkans Unga
- Jobbar med: Resurslärare på en lågstadieskola och så har jag ett extrajobb i simhallen.

Vad betyder Svenska Kyrkans Unga för dig?

En plats där man får känna gemenskap och trygghet. Få vara tillsammans med människor som i grunden tycker lika men ändå får man vara olika. Alla får plats.

Vad gör du om 10 år? Har en utbildning och jobbar inom internationellt bistånd. Jobbar praktiskt och inte med pappersarbete.

Svenska Kyrkans Unga i Västerås distrikt (Västerås stift) har omkring 1300 medlemmar fördelade på 32 lokalavdelningar. Totalt i hela Sverige har Svenska Kyrkans Unga nästan 14 000 medlemmar. Vill du veta mer eller starta en lokalavdelning i din församling? Ring Pia Sundström tel 021-17 85 63 Eller prata med någon i distriktsstyrelsen.

I styrelsen ingår Johanna Karlsson Hedemora (ordf), Victor Månsson Västerås/Tomaskyrkan (v ordf), Viktor Backlund Svärdsjö, Therese Ehn KTK Sala, Janek Lundeqvist Norberg, Axel Sjögren Svärdsjö, Dennis Östlund Norberg, Elias Engvall Säter, Kristin Gerhardsson Frövi.

Q Kyrkan är Queer

Förståelsen för mångfalden i livsval och identiteter har gjort kyrkan till en viktig plats för många unga människor. Här kan de känna sig hemma och vara fria att utforska sin person och sin värld, älskad och respekterad av mångfaldens Gud. Själva Treenigheten blir med Queera glasögon till mångfaldens källa. Det skriver Anna Karin Hammar i en personlig krönika utifrån ett möte med Svenska kyrkans Unga Camelot.

Text: Anna Karin Hammar

Jag var i början av året inbjuden till Regnbågsgillet på Finnåkers kursgård. Västerås stift har länge varit i framkanten med att inkludera HBTQ - både personer och perspektiv - i kyrkan. Finnåker har blivit en mötesplats där människor får vara sig själva, så också HBTQ-personer. Det var trots detta med viss spänning som jag mötte en yngre generation av HBTQ-personer. Min egen erfarenhet från kyrkans sjuttio- och åttiotal var förvisso positiv, men ingen av oss hade då kunnat drömma om en dag då regnbågsflaggan skulle kunna få en plats i ett kyrkorum. Helt enkelt - jag kände mig gammaldags.

För att förbereda mig inför mötet hade jag läst på om Queer-begreppet. Och vi samtalade om detta. Hur ett negativt ord (queer betyder ursprungligen knäpp) kan återerövas som ett viktigt perspektiv. Det queer är det som bryter heteronomen. Begreppet kommer framför allt från akademien och de perspektiv som lanserats av Judith Butler: Nu handlar det om att avslöja heteronormativiteten, att våga vara nombrytare, och att "göra" kön, det som Butler kallar performativitet. Queer-begreppet har lett till att människor med större frimodighet vågat vara sig själva. Queer-begreppet frigör inte enbart HBT-personer utan alla som kan känna sig instängda i det ljusblå eller rosa rum som erbjuds av den kommersiella kulturen.

Begreppet öppnar också bibeltexter för nya tolkningar. När det heteronormativa rastret inte längre läggs över alla texter träder en större mångfald fram. Ett exempel är berättelsen om den etiopiske hoveunucken i Apostlagärningarna 8 som Filippus döpte på vägen till Gaza. Den som kan läsa den grekiska grundtexten upptäcker att det där med att det var en eunuck framhålls väldigt många gånger av bibeltexten. Som ett tecken på att olika identiteter inte var ett hinder för dopets glädje. Alla var och är välkomna. Förståelsen för mångfalden i livsval och identiteter har gjort kyrkan till en viktig plats för många unga människor: Här kan de känna sig hemma och vara fria att utforska sin person och sin värld, älskad och respekterad av mångfaldens Gud. Själva Treenigheten blir med Queera glasögon till mångfaldens källa och grunden för en gemenskap som ifrågasätter begränsningar av såväl olikhet som jämlikhet. Inte för inte kallas en av Europas mest älskade treenighetsikoner för Xenofilia, kärleken till det främmande, målad av Rublev med en känsla för helig balans.

Det som grep mig mest på Finnåker var vårt gemensamma samtal om att kyrkan är Queer. Den är en unik mötesplats för olika identiteter. En av ungdomarna utbrast: "Om jag kunde känna mig lika respekterad i HBTQ-

rörelsen som kristen, som jag känner mig respekterad som HBTQ i kyrkan, så vore jag lycklig."

Det är inte alltid kyrkan som kommer efter i samhället. Ibland går kyrkan före. Även om det tagit många år av samtal och studier för att komma fram till att äkten-skapet är för alla par, så var det kyrkans utredning som banade väg för statens, inte tvärtom. Jag tänker på professor Holsten Fagerbergs utredning De homosexuella och kyrkan år 1974. Det var fem år innan Socialstyrelsen avvecklade sjukdomsbegreppet (1979) som denna utredning rekommenderade att varaktigt homosexuell kärlek skulle bejakas av kyrkan. När så småningom statens utredning kom, var det Fagerbergs utredning som citerades i hög utsträckning.

Kyrkan är Queer. Inte minst för att människovärde bygger på kärlek och inte på prestation eller framgång. Därför finns det bra platser i kyrkan för unga människor. Kanske är det dags att upptäcka att vi har något att bidra med i det gemensamma samhället som kan frigöra både från heteronormativa begränsningar och annan likriktning som hindrar människor att vara människor. Kyrkan är Queer. Det är bra. Den har rum för både olikhet och jämlikhet 🍷

Fotonot: Regnbågsgillet är en grupp inom Svenska kyrkans Unga Camelot.

En plats där udda är perfekt

Inte långt härifrån, på vägen mot Arboga, finns en annan värld, en värld fylld av mytiska varelser, hjältemod, episka berättelser, vapenskrammel, eld och heroiska insatser; en värld full av gemenskap, kramar och värme, en värld som alla borde ha tillgång till.

Text: Carina Särnqvist *Texten är tidigare publicerad i ETC Bergslagen*

Fvå gånger per år, minst, förvandlas Finnåkers kursgård till något helt annat. I påskas var det till Vargahed, en by som hämtad ur Sagan om is och eld, mer känd som tv-serien Game of Thrones. Arrangörer var föreningen Camelot, en lokalavdelning till Svenska kyrkan unga. Camelot firar 25-årsjubileum i år och över 200 personer var på påsklägret.

Lajv är bara en liten del av det som händer på ett Camelot-läger. Man spelar bordsspel, dansar, fikar... men framför allt ÄR man på ett annat sätt än på andra ställen, det vittnar Camelots Facebooksida om. I inlägg efter inlägg tackar deltagarna varandra för ett fantastiskt läger. Inte för ett perfekt arrangemang utan för stämningen, gemenskapen och framför allt för att de har fått vara sig själva, välkomna, accepterade och sedda. I inlägg efter inlägg anar

man ungdomar som inte alltid har det så lätt, som inte alltid känner sig bekväma i sin omgivning, som kanske saknar kompisar i skolan, som inte riktigt tycker att de passar in – och så kommer de till Camelot och kommer hem. Det är rörande att läsa.

Det är också upprörande. Varför kan dessa människor, fina, kärleksfulla, fantasifulle, initiativrika och underbara människor, inte få plats i "den vanliga världen"? Vad är det för fel på vårt samhälle som utesluter folk?

Vi tror att vi är så hiskeligt toleranta men ser man sig omkring märker man snart att det inte är så. Vi är skamligt duktiga på att "uppfostra" varandra genom uteslutning. Den som inte gör rätt får inte vara med. Värst är det under tonårstiden men så enkelt är det inte som vuxen heller. Och vad händer med dem som inte kan anpassa sig?

Kanske finns det tre utvägar... Ett alternativ är att behandla det som en sjukdom. Ett annat är att individen i fråga drar sig undan samhället, lever sitt eget liv i tysthet vid sidan om. Ett tredje är att han eller hon utför hjältedåd och blir legend inom sitt eget fält, som forskare, konstnär, musiker, politiker, företagsledare eller något annat. En person som sticker ut, som går sin egen väg, som lever ett episkt liv, mitt i verkligheten. Det är få som orkar det, alltför få.

Inte långt härifrån i en annan värld får alla plats, alla är välkomna och alla har potential till någonting fantastiskt. I den världen är udda perfekt och konstigt normalt, individuellt är bra på riktigt och där är det fint att utmärka sig. Kanske långtar också du till den världen. Den finns här, inom oss, vi skapar den. Det är upp till oss att leva i den och genom att leva i den så växer den.

Till er alla som känner er udda: "A lion doesn't concern itself with the opinion of sheep." (*Tywin Lannister, Games of Thrones*)

En plats att få vara sig själv

Camelot är en rollspelsförening inom Svenska Kyrkans Unga som träffas tre gånger per år på Finnåkers kursgård. Dit kommer ungdomar från hela landet. Många uttrycker att de känner sig hemma och accepterade på Camelot på ett sätt som de aldrig gjort förut. "På Camelot kan man vara sig själv utan att det gör ont". Varför? Hur kan man tänka för att skapa en glänta där unga människor kan uppleva att de hör hemma?

Text: Cecilia Redner

- Kom ihåg att de flesta människor, om inte alla, har erfarenhet av att känna sig udda och inte höra till.
- Förstå att du som vuxen och ansvarig har alla möjligheter att skapa sammanhang som är inkluderande och accepterande. Våga ta ansvar för de miljöer du bjuder in unga människor till.

- Var medveten om din egen tolerans – eller brist på tolerans. Vad ser du som udda eller inte udda? Det sätt du är mot andra kommer, vare sig du vill eller inte, att påverka hela miljön. Våga ifrågasätta och vända och vrida på dina egna normer och värderingar.
- Hur väljer du själv plats när du kommer in i en matsal? Sätter du dig med dem du känner eller dem du inte känner? Med dem du tycker mycket om eller dem du har svårare för? Med dem du kan identifiera dig med eller de som uttrycker något för dig främmande?
- Utmana dig själv i att skapa mötesplatser där det finns minimala risker att misslyckas socialt. Erbjud många olika sätt att ingå i en gemenskap och vara social på.
- Var nyfiken på och ge utrymme för kulturella uttryck hos unga som är marginaliserade eller inte har samma status som andra mer traditionella uttryck för ungdomskultur.

- Alla unga människor kan på olika sätt ta ledansvar och därför ge uttryck för en mångfald som erbjuder många att hitta någon att identifiera sig med.
- Vem som helst kan skapa mötesplatser som Camelot och många gör det. Över hela vårt skogstäta stift öppnar sig glänta efter glänta där unga människor upplever att de hör hemma precis som de är. Platser där det inte gör ont att vara sig själva.

Läs mer om Camelot på föreningens Facebooksida. ●

Världen har landat i Frövi

I en trakt där Sverigedemokraterna vann närmare 21 procent av rösterna i senaste valet öppnar kyrkorna i Fellingsbro och Frövi sin famn för hela världen.

En sådan storvulen beskrivning skulle nog Frövi-diakonen Isabell Ramberg ödmjukt invända mot, men den som kliver in i församlingshemmet vid Näsby kyrka en vanlig förmiddag möts av ett svenskt sorl med många olika brytningar och ett brokigt arbetslag av praktikanter:

Text: Ann Lystedt Foto: Gabriel Batog

Frövi-diakonen Isabell Ramberg, som på halva sin tjänst arbetar med flyktingar, har genom åren fått finnas med genom både skratt och tårar.

Iranske Aidin är anställd som församlingssvärd och håller ordning i den lilla secondhand-butiken Omtanken, dit vänliga människor dagligen skänker gåvor.

När Migrationsverket placerade en för de små bergslagsorterna oproportionerligt stor andel flyktingar i tillfälliga boenden insåg församlingarna att det fanns stora behov av sociala insatser. År 2007 startades så Asylpraktiken, med erbjudande om kortare praktikperioder för nyanlända. Arbets sättet rymmer både språkträning, nytta för församlingen och många, många möten med ömsesidigt utbyte av erfarenheter.

Vi slinker in i församlingshemmet en vanlig vardagsförmiddag och hör ljuden av en gammal rörelselek – församlingsassistenten Ingela Wijk Lindroth värmer upp inför "kyrkis", med hjälp av en grupp fnissiga flyktingar.

Det stora fikabordet är dukat med en silverglänsande kandelaber i mitten och vi förstår snart att den är en passande symbol för gruppens festglädje.

Denna dag avtackas praktikanten Maxim från Kirgizistan med glittrande girlander, hyllningssång och present.

Men allt är självklart inte glam och skratt. För många nyanlända väntar både saknad, oro för anhöriga och tung ovisshet inför framtiden.

– Vi har fått gråta tillsammans också, berättar Isabell och Ingela. Det händer att människor inte alls orkar komma hit för att de mår så dåligt. Ibland splittras familjer:

– Och vi får ju också ta farväl av familjer som fått avslag och tvingas återvända till en oviss tillvaro.

De syrier som kommer idag får alla uppehållstillstånd, men när praktiksatsningen startade kunde nio av tio nyanlända få avslag.

Arbetslaget har fått värdefull utbildning genom stiftets tidigare flyktingkonsulent Michael Williams, men de går inte aktivt in i asylprocessen:

– Nej, vi jobbar inte juridiskt, vi är med-människor i vardagen, betonar Isabell Ramberg.

Iranske Aidin, som tidigare var praktikant men numera har en tjänst som församlingsvärd, ansvarar för en rad praktiska och sociala insatser kring fika, städning och konfirmandarbete. Tre dagar i veckan håller han ordning i den lilla secondhandbutiken Omtanken, som han själv var med om att öppna, och som även har en filial i Fellingsbro.

– Människor lämnar prylar, leksaker, hantverk, husgeråd, kläder... varje dag står det kassar här utanför!

Och de som behöver något får hämta utan kostnad.

– För mig har det här jobbet betytt mycket för mitt självförtroende, berättar Aidin, som hade skobutik i Iran, innan han kom till Sverige för fem år sedan.

– Jag fick lära mig svenska ord genom att vara med på personalmöten, på kyrkis och i konfirmandgrupper. Jag hade ingen släkt i Sverige, nu är kyrkan min släkt. Det bästa av allt är känslan: vi är alla människor; det är ingen skillnad mellan mig och diakonen eller chefen...

Varje nyanländ får en månads praktik om 20 timmar i veckan, efter att avtal skrivits mellan församlingen och Migrationsverket. Praktikanterna rycker in där det behövs och där det kan passa – mer efter dagsbehov än efter schema. Många bor bara ett stenkast härifrån – i Migrationsverkets påfallande slitna hyreshus.

En månad är en kort tid, men en viktig begränsning för att så många som möjligt ska få chansen.

De syriska killarna Adham och Ahmed

Det är Adhams tur att diska, och när han får på sig förklädet kommenterar kamraterna glatt könsrollerna i Sverige.

Fakta/Flyktingarbetet i pastoratet Näsby (Frövi) och Fellingsbro församlingar

- Omkring 2002 kom de första asylsökandena till Frövi, där Migrationsverket nu har 70 platser i anläggningsboenden. I Fellingsbro finns närmare 400 platser, och i hela Lindesbergs kommun mer än 1000.
- Nyanlända får en månads praktik var, 20 timmar i veckan, inom ramen för församlingarnas verksamhet.
- Några aktiviteter där praktikanterna får sysselsättning och struktur i vardagen: Odlingslotter; promenadträffar; Mötesplatsen på måndagkvällar; vävstuga, secondhandbutiken Omtanken, andakter på äldreboenden, personalmöten, barn- och konfirmandgrupper; pilgrimsvandringar, skapardagar – och gemenskap kring stora högtider, vid utflykter och läger.

rycker in som extraresurser i vår. Idag är det Adhams tur att diska, och när han får på sig förklädet i köket blir det många skritt och kommentarer om könsroller i Sverige.

Tina från Serbien har som transperson ett något ovanligare flyktinskäl, men tycks smälta in väl i gruppen, där inte heller religionsbakgrund verkar vara ett intressant samtalsämne.

– Muslim eller kristen – inga problem, alla är bra, försäkrar Tina.

– Vi frågar inte vilka som är muslimer; instämmer Aidin. När vi ordnar julbord finns allt, äter man inte fläsk tar man annan mat bara.

Vid en manifestation under senaste FN-dagen samverkade församlingen med moskén i Örebro kring en fredsbön och

under Ramadan öppnades församlingshemmets kök för de muslimska familjer som behövde utrymme för att laga mat på kvällarna. Och vilka som var muslimer eller kristna bland herdarna i kyrkans julspele var inte så viktigt.

Flyktinggruppen märks i Frövi och Fellingsbro, orter med omkring 3000 invånare var. – Vi vet ju att det finns en vardagsrasism, alla människor är inte snälla, konstaterar Isabell, som varit diakon i församlingen i 13 år. Men när man möts i vardagen kan en del rädsla försvinna.

Margareta Persson, församlingvärdinna i Fellingsbro, märker att människor bryr sig: – De kan fråga: Jaha, är det här en ny praktikant? Och hur går det för den förra?

Många aktörer samarbetar kring bemötandet, både studieförbund, politiska partier, församlingar och en stor grupp frivilliga. Några pensionerade lärare på orten hjälper villigt till med språkträningen.

Församlingen bjöd in skolan – där var tredje elev röstade på SD i skolvalet till det kusligt verklighetstroga rollspelsdramat "Det kunde varit du", med scener ur en flykt.

Och kring Monika Zaks prisade bok om en afghansk flyktingfamilj, "Jag är en pojke med tur" hölls samtalsgrupper i både arbetslaget, skolan och församlingen. Isabell Ramberg jobbar med flyktingarbetet på halvtid, resten av tiden har hon mer traditionella diakonuppdrag.

För varken henne, Ingela eller Margareta känns engagemanget som en verksamhet vid sidan om något mer "normalt":

– Det här är att vara kyrka i praktiken. Att alla känner sig välkomna är lika viktigt som en gudstjänst, anser Ingela Wijk Lindroth. När Magasinets syrisk fotograf kommer i samspråk med den lokale pizzabagaren i Frövi – han vars fru också en gång var praktikant i församlingen – inser de båda männen att de har gemensamma vänner i krigets Aleppo. Större än så är inte världen 📍

Muslim eller kristen, diakon eller flykting – i praktikprojektet i Frövi och Fellingsbro får alla vara främst människor.

Jimmy Åkerfeldt, kyrkoherde

”Kyrkan är där människor är”

Text: Ann Lystedt Foto: Gabriel Batog

Även för kyrkoherden i Fellingsbro och Frövi får närvaron av flyktingar betydelse, inte minst i predikoförberedelser och formuleringen av förbönen i gudstjänsten.

– Jag får ju anledning att tänka igenom bibeltexterna och vilka de är till för, säger Jimmy Åkerfeldt. Och när vi i kyrkans förbön exemplifierar vad nöd är kan vi inte som tidigare bara nämna gamla, sjuka och ensamma... I bönen för anhöriga ryms en värld som ligger längre bort, människor som flytt från hemskheter och nya slags kriser.

I det dagliga arbetet har de andra medarbetarna ett större praktiskt ansvar, men Jimmy Åkerfeldt försöker ta med en praktikant när uppdragen passar:

– Det kan gälla vid möten med kommunen, i krisgrupper och personalsamlingar – men även vid dopförberedelser. – Arbetet med asylsökande öppnar frågor om allas olikheter och likheter. Och att ha med sig någon av dem i arbetslaget innebär att världen blir större.

Andelen som röstar på Sverigedemokraterna är relativt stor i bygden.

– Så vi måste vara medvetna om utanför-

skap i alla former, betonar Jimmy Åkerfeldt, som gör kopplingen att extrema åsikter och samhällskritik ofta handlar om att inte ha makt i samhället.

– I ett segregerat samhälle behöver vi använda ett inkluderande språk, och kyrkan kan både lyfta frågorna och skapa möten. Det är viktigt att församlingen manifesterar och gestaltar Guds rike så att det får innehålla alla möjliga mänskliga erfarenheter och berättelser. Det är en omistlig del av det vi gör och har att göra med det centrala i att vara kyrka, anser Jimmy Åkerfeldt. 📍

Integration i Leksand Språkcafé och flyktingguider

Text och foto: Ingrid E. del Castillo

Förståelse för människors olikheter sker bäst genom möten mellan människor. Det är kärnan i arbetet med flyktingguideverksamheten och språkcaféet i Leksands församling. Flyktingguide i Dalarna är ett samarbete med Svenska kyrkans församlingar i Gagnef, Leksand och Falun, tillsammans med respektive kommuner.

Kommunernas flyktingsamordnare och samordnare inom Svenska kyrkan började planeringsarbetet hösten 2013 och följande höst matchades intresserade familjer och enskilda personer ihop med nyanlända utifrån intressen och önskemål. Guiderna får utbildning om svensk flyktingpolitik och integration. Under första träffen i församlingshemmet får guider och nyanlända stifta bekantskap med varandra. Därefter är det upp till var och en hur ofta och under vilka former man träffas i fortsättningen.

– Just nu har vi 18 stycken guider med en egen kontakt, säger Johanna Vinter, diakon-assistent i Leksands pastorat. Hon är pastoratets samordnare för flyktingguiderna och engagerad i språkcaféet i Leksands församling.

– Det är inte så många guider som kommer hit men jag tycker att språkcaféet är

ett bra sätt att fånga upp nyanlända som bara varit här någon månad. Förut tog det längre tid innan jag fick kontakt med dessa personer och familjer, berättar hon.

Darscha Feder och hennes man brukar komma till SFI på onsdagar för att prata med eleverna på lunchrasten. Att lära sig ett nytt språk sker inte i en handvändning och konversationen måste få ta sin tid.

– Vi insåg att tiden räckte helt enkelt inte till, så vi tog saken i egna händer, berättar Darscha. I februari 2014 startade paret ett språkcafé i Missionskyrkans lokaler och bjöd in SFI-elever till en kväll i veckan med enklare fika och samvaro. Sedan hösten samarbetar Missionskyrkan och Svenska kyrkan med språkcaféverksamheten. Av praktiska skäl har språkcaféet flyttats till Svenska kyrkans församlingshem, S:t Persgården.

Vid ett av borden sitter tonårssykonen Muneer och Maysa och fikar. Johanna Vinter ger Maysa en puff och säger; "säg till att mamma kommer nästa gång". Sykonen ler förläget och säger att deras mamma inte vill komma för att hon inte kan prata svenska. "Ja, men det är just därför hon ska komma" svarar Johanna vänligt. Den irakiska familjen kom till Sverige från Syrien för åtta månader sedan och sykonen går nu på samma gymnasium som Johannas dotter. Av en slump föll tid och dag för församlingens ungdomsverksamhet samman med språkcaféet. Det har resulterat i att ungdomarna från båda grupperna har fått kontakt med varandra.

– Ibland får vi besök av ungdomsgruppen och ibland går språkcaféets ungdomar ned till ungdomslokalen, berättar Johanna. Det är lättare när man träffas i skolan och har någon som man kan säga hej till.

Rolf Hagberg är en av språkcaféets flitiga besökare och har även agerat som flyktingguide. Han drivs av att få lära känna människor från andra kulturer och tycker att onsdags-träffarna på SFI och Språkcaféet utgör en naturlig mötesplats. Man möts av en oerhörd tacksamhet, men det behövs mer folk... Våldigt många skulle bli överraskade över hur glada dessa människor blir; många vill få kontakt med svenskar, säger han 🍷

Först i Church of England

Gloucester får en kvinnlig biskop

Rachel Treweek heter vänstiftet Gloucesters nya biskop. Formellt utsedd av drottningen och det är ett historiskt beslut. Rachel Treweek är Church of Englands första kvinnliga stiftsbiskop. I mitten av juli vigs hon till biskop och till hösten tas hon emot i Gloucester.

Text: Pelle Söderbäck Foto: Anglican Archives

Det var i november förra året som den anglikanska kyrkan i England, Church of England, tog beslutet att även kvinnor kan vigas till biskopar. Detta drygt 20 år efter att de första kvinnliga prästerna vigts. Den första kvinnliga biskopen, Libby Lane, vigdes i slutet av januari till assisterande biskop i Chester stift i York. Men nu får Gloucester alltså landets första stiftsbiskop. – Det är med stor glädje jag tar emot utnämningen till biskop i Gloucester, kom-

menterade Rachel Treweek direkt efter beskedet från premiärministerns kansli. Jag ser fram emot att få fortsätta uppmuntra kristna att frimodigt berätta om sin tro och om den livskraft som finns i evangeliet.

Det är ett privilegium att få arbeta inom kyrkan, och tillsammans med församlingar, där vi möter människor var de är, finns och vad de än berörs av.

– Min väg till biskopsrollen har kantats av

mänskliga möten. Jag tror, i djupet av mitt hjärta, att relationer berättar om vem Gud är. Jag har följt människor genom glädje och sorg och det är utifrån dessa erfarenheter jag går in i min nya roll.

Rachel Treweek har, innan hon prästvigdes, arbetat som logoped specialiserad på barn. Det var i den verksamheten hennes intresse väcktes för att arbeta med familjer och med den dynamik som finns i relationer. Hon är utbildad familjeterapeut. Alla dessa erfarenheter ledde vidare till ett starkt engagemang i olika former av konfliktlösning och fredsarbete. Hon är också en av biskopsmötets rådgivare när det gäller frågor om samlevnad och sexualitet. Utnämningen av Rachel Treweek togs

Vart tionde år samlas anglikanska kyrkans biskopar till Lambeth Conference. Bilderna är från senaste mötet 2008.

emot med glädje inom den anglikanska kyrkan. Förra ärkebiskopen i Kapstaden Desmond Tutu sa att "det är fantastiska nyheter: Och så snart efter biskop Libbys vigning. Jag är lycklig för Rachels skull, för Gloucesters skull, för den engelska kyrkans skull, för Guds rikets skull och för oss alla. Yippe!". Den assisterande biskopen i Gloucester, Martin Snow, hälsade henne varmt välkommen till stiftet med "den

starka gemenskapen av församlingar som stöder varandra på trons väg" och biskopen Libby Lane kallade henne "en exceptionellt bra präst och stark ledare".

Rachel Treweek har starka relationer med södra Afrika. Hon arbetade ett år på 1990-talet i Sydafrika och är engagerad i ALMA (Angola London Mozambique Association), den organisation inom Church

of England som sköter kontakterna med stiftet i Angola och Mozambique. Det betyder att hon också väl känner Västerås vänstift Lebombo i Mozambique, I mitten av juli vigs hon till biskop och tillträder i Gloucester till hösten. Hennes första besök i vänstiftet Västerås blir förmodligen i samband med biskopsvigningen här i september. 📍

Fakta

- Rachel Treweek är 52 år och gift med Guy som är präst i centrala London. Hon är utbildad logoped vid universitetet i Reading, läste teologi i Oxford och prästvigdes 1994.
- Med Rachel Treweek får Gloucester sin 41:a biskop. Hon blir den första kvinnliga biskopen i det brittiska överhuset, House of Lords.
- Rachel Treweek efterträder biskop Michael Perham som gått i pension.
- Church of England har 7798 heltidsarbetande präster, varav 1781 är kvinnor
- Church of England har 101 manliga biskopar. Med Rachel Treweek 3 kvinnliga. Det är 21 år sedan de första kvinnorna prästvigdes. I hela världen finns totalt ungefär 30 kvinnliga anglikanska biskopar.
- Vart tionde år samlas de anglikanska biskoparna från hela världen till en Lambeth conference. År 1998 deltog 749 biskopar varav 11 kvinnor. Det var första gången kvinnliga biskopar fanns med. Förra biskopen i Lebombostiftet Dinis Sengulane hann på sina nästan 40 år som biskop med fyra Lambeth conference. Ett rekord?

(Källor: Church of England samt Wikipedia)

Foto: The Diocese of Gloucester

En nypensionerad biskop på färd i en annan del av världen hejdas av en storm och tvingas i land på en nästintill öde ö. I mötet med människor av en annan tradition föds idén till ett enkelt armband som med sina 18 färgade pärlor rymmer hela livet. Allt sedan den dagen har Livets pärlor spridits ut över världen. Så börjar historien om Frälsarkransen. **Text & Foto: Royne Mercurio**

Frälsarkransen 20 år
En hjälp att vandra vägen inåt

När jag tjugo år senare sitter i ett radhus i Berga hemma hos Martin Lönnebo, tidigare biskop i Linköping och skapare av Frälsarkransen, låter det hela som en saga. Martin berättar dock att många var tveksamma i början och avfärdade det hela som en barnslig sak. Bokförlaget ville knappt ge ut kransen.

– Vi beställde pärlor från en hobbyfirma och ungdomsgrupper i Linköping satt och trädde pärlor och målade de första kransarna. Det gjordes inte mycket reklam för den, men det visade sig att Frälsarkransen fungerade och den spred sig snabbt.

Två påvar har fått en krans av den svenska ambassadören, men Martin berättar hellre om de människor som hör av sig och berättar vad Frälsarkransen betyder för dem. Någon har den under kudden och kan greppa Bekymmerslöshetens blåa pärla när nattens sömnlösa grubblande kommer. Någon annan berättar att samma pärla var en kraftkälla vid förlossningen och för en tredje var Gudspärlan en trygghet i livets slutskede.

Varför tror du att Frälsarkransen har fått ett så stort genomslag?

– Att man kan röra vid den är grundläggande. Den är öppen, men har en riktning, ju mer man använder den ju mer fördjupar man sig. Den är inte påstridig eller moraliserande.

Hur använder du Frälsarkransen personligen? Jag har den i fickan och på nattduksbordet. Det är skönt att påminnas om den andliga världen och i hemlighetspärlorna har jag gömt alla dem som jag ber för och då räcker det att röra vid dem.

Kan man ha hjälp av den även om man inte är kristen?

– Kransen är allmänmännisklig, men man kanske blir kristen på kuppen, säger Martin med ett leende. Gud är för alla. Vi är skapade till

Guds avbild med samvete, ansvar, drömmar och önskingar. Martin berättar om religionens fem språk, där det tredje språket är handling. Man gör tro istället för att använda det religiösa språket. Det är också tro.

Är det en av Frälsarkransens styrkor att man kan fylla varje pärla med sitt eget innehåll, till skillnad från kristen tro som ibland uppfattas som en paketlösning att ta ställning till, mer än ett sätt att leva?

– Jesus säger: Följ mig! Kom och se! Pröva! Det är inga förhör eller tro på det och tro på det.

Jag önskar att det kom en större nyfikenhet på det inre livet. Det finns två riktningar i vårt samhälle, en inåt och en utåt. Den längsta vägen är inåt, men det är den som också är mest försummad. Det är fokus på att hjulen snurrar, på yttre framsteg och det är bra. Vi lever i det bästa samhälle som existerat och det är jag tacksam för. Men det finns inga hjul som kan öka i all evighet. Vi kan odla vårt jordklot, men inte förbruka det. Vi har bara ett jordklot. Om vi fortsätter att försumma de inre värderingarna förstör vi grunden för vårt samhälle. Både jorden och själen. Vi kommer upptäcka att vi måste återvinna själen. Det är ingen konkurrens mellan det inre och yttre, de stärker varandra. Andlig konsumtion förbrukar å andra sidan ingenting. Det är miljövänligt.

Är det därför som det numera finns en grön pärla bland Hemlighetspärlorna?

– Den gröna pärlan passar mig bra, jag har engagerat mig så länge för miljön och när jag rör vid den så ber jag för alla miljökämpar och forskare på jorden. Här rymms enkelhet, naturlighet, miljövänlighet. Alla som har en frälsarkrans kan vara lugna. Man behöver inte skaffa sig en ny krans. Det är samma krans med tre hemlighetspärlor men en av dem skimrar mellan vitt och grönt. Den gröna färgen finns i allt vitt ljus.

Hur tänker du dig Gud?

– Jag tänker snarare inte alls, svarar Martin leende. Den inledande bönen när man tar i gudspärlan är:

Du är gränslös.

Du är nära.

Du är ljus

och jag är din.

Det första, man måste ha en stor Gud, inte en liten Gud som liknar oss, någon som vi

förstår oss på, utan gränslös, som är större än vi kan förstå.

Det andra är: Du är nära, annars skulle man inte behöva Gud.

Sen kommer det tredje: Du är ljus, det vill säga; godhet, sanning och rätt. Så är Gud och då kan man säga: Jag är din. Om man upprepar det tillräckligt många gånger så börjar det sätta sig. Gud är livsmysteriet, det är i Gud som vi lever, rör oss och är till. Gud är båda fjärran och nära. Livet. Existensen. Det är inte att förstå sig på Gud som är det viktiga, det är relationen.

Förundran är nyckelordet. Om man går ut i skapelsen och inte bara ser dollartecken, kan man liksom se Gud på ryggen. Om man går ut i skogen och bara ser vad varje träd är värt, så har man inte sett skogen.

Den 28 mars invigdes en permanent Frälsarkransutställning i Linköpings domkyrka. Hur känns det?

– Ja, det ju en väldigt trevlig idé med en cirka 180 meter lång krans. Jag har skrivit olika tankar och böner så att man kan vandra vägen inåt, istället för vägen utåt. Och det lyser om pärlorna så man hittar vägen rätt. Det är en gammal sed från medeltiden att vandra en pilgrimsvandring i kyrkan. I framtiden är det en del som sitter i kyrkan, men förhoppningsvis många som går runt i domkyrkan och får välsignelse och hjälp av det.

Om du drömmer 20 år framåt - vad ser du då?

– Frälsarkransen som sådan bryr jag mig inte så mycket om. Det jag bryr mig om och är intresserad av är att människor börja vandra vägen inåt igen och förstå det stora i att ha en tro att vila i. Frälsarkransen är ju bara ett redskap, man får gärna hitta på något ännu bättre 🍷

Texten är tidigare publicerad i Liv&Längtan, tidning för Svenska kyrkan i Linköping

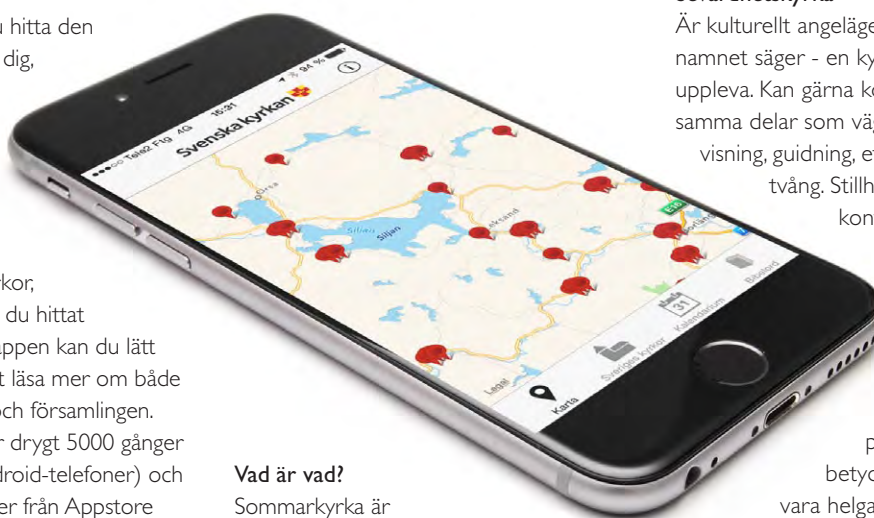

Kyrkguiden uppdateras

Svenska kyrkan har sedan 2012 haft appen Kyrkguide som genom en karta visar vägen till Svenska kyrkans kyrkor och genom kopplat kalendarium också vilka aktiviteter som sker i dem. Under våren 2015 kommer uppdateringar och nya funktioner läggas till i Kyrkguide. Appen finns för både Iphone och Android.

Text: Pelle Söderbäck

Med Kyrkguide kan du hitta den kyrka som är närmast dig, oavsett var i landet du befinner dig. Du kan också söka efter en specifik platstyp, platsegenskap eller verksamhetstyp (Kapell, vägkyrkor, familjegudstjänst). När du hittat kyrkan eller platsen i appen kan du lätt klicka dig vidare för att läsa mer om både själva kyrkan/platsen och församlingen. Appen har laddats ner drygt 5000 gånger från Google Play (Android-telefoner) och minst lika många gånger från Appstore (Iphone). Den uppdaterade Kyrkguiden 2.0 kommer att lanseras i slutet av maj 2015 i samband med Sommarkyrkosatsningen. Där kommer man lättare att kunna filtrera fram olika typer av kyrkor; sommarkyrka, vägkyrka, pilgrimskyrka och sevärhetskyrka.

Vad är vad?

Sommarkyrka är ett samlingsbegrepp för nedanstående kategorier; här med 2014 års definitioner, som vi också använder i år:

Vägkyrka

Den ska vara lättillgänglig för bilister och andra vägförare. En vägkyrka har andakt

dagligen. Den ska vara öppen minst fem timmar dagligen under minst två veckor i följd i perioden juni till augusti, helst mer. I kyrkan ska man kunna träffa människor för samtal och guidning. I eller i anslutning till kyrkan ska erbjudas en enkel servering och tillgång till toalett.

Sevärhetskyrka

Är kulturellt angelägen kyrka. Som namnet säger - en kyrka värd att se och uppleva. Kan gärna kompletteras med samma delar som vägkyrkan, andakt, visning, guidning, etc, men är inget tvång. Stillhet och möjlighet till kontemplation är också något att erbjuda!

Pilgrimskyrka

Kyrka, ruin eller kyrkplats utmed pilgrimsled, med pilgrimshistoria. Det betyder att kyrkan ska vara helgad åt en historisk person till vilkens minne pilgrimsvandringar har förekommit eller att det finns föremål eller minnesmärken med anknytning till historiska pilgrimsvandringar. Också andra kyrkor, med nödvändighet kopplade till regelbundna nutida pilgrimsvandringar kan utmärkas som pilgrimskyrka 📍

Utställning om frälsarkransen

Frälsarkransen fyller 20 år och det uppmärksammas även med en utställning. Utställningen hade premiär i Västerås domkyrka i början av året och har därefter visats i Leksand och By/Folkärna. Under hela sommaren finns den på Stiftsgården i Rättvik. I september finns den i Avesta innan den fortsätter till Svärdsjö. Utställningens sista visning blir i Falun där den finns från mitten av november fram till jul.

”Den bärande tanken har varit hur mötet mellan konfirmandernas livsberättelser, kyrkorummets symboler och de många historiska berättelser som rummet kan förmedla också kan ge möjlighet att tala tro”. Det skriver Erik Sidenvall, chef för församlingsenheten i Växjö stift i ett häfte om projektet ”Mötesplatser för trons och livets frågor”. Nu kommer tidsresemotodiken till Västerås stift med start till hösten.

Text: Pelle Söderbäck

Pedagogiken i projektet är enkel och spännande. Tidsresemotodiken ger konfirmander, unga ledare och församlingar möjlighet att i mötet med en annan tid hitta sina egna livsfrågor. Man utgår från den lokala kyrkobyggnaden och kyrkorummet är bryggan mellan tiderna. Under en tidsresa i det lokala kyrkorummet hittar man de berättelser som skapar utgångspunkten för samtal.

Konkret drivs projektet i samverkan med Kalmar läns museum. De besöker den församling som är med i projektet, tittar på den lokala kyrkan och letar fram historiska fakta. Dessa bryts mot församlingens målbeskrivning för konfirmandarbetet och i skärningspunkten växer en tidsresa fram. Det centrala i tidsresorna är s. k. *key questions*, de frågeställningar som man diskuterar i tidsresan. Det handlar om de frågor som är viktiga idag, men som också var viktiga för den lokala platsen i en annan tid. Frågor om demokrati, könsroller, miljö, konflikter, arbete, tro eller etik blir ett centrum i scenariot. Själva tidsresan genomförs

som ett rollspel där deltagarna själva kan påverka vad som händer.

-Kalmar läns museum har ett särskilt uppdrag att jobba med detta och att koppla rötter med livsfrågor. Man skapar en relation till kyrkorummet. Det här är ett oerhört spännande projekt, säger Cecilia Redner, stiftadjunkt som är Västerås stifts projektledare för tidsresan. Projektet har också en långsiktig fortsättning, vi hoppas att det även utmynnar i en metodbok.

I första skedet finns Nora, Mora och Kungsör med från Västerås stift. Projektet genomförs i samverkan mellan Växjö, Strängnäs och Västerås stift och den som vill veta mer kan kontakta Cecilia Redner. Även inför Lutheråret 2017 planeras ett projekt som knyter historia och nutid. Tanken är att i Västerås domkyrka, en central plats vid reformationen, skapa en utställning om 1517 och decennierna däromkring med Västerås i fokus. Ett viktigt mål med utställningsprojektet är att förmedla upplevelsen, i första hand till barn, att en förändring i historien också kan ge förståelse och kraft för förändringar idag. Historia och nutid knyts samman. I olika uppbyggda rum kan man möta frågor om språkets betydelse för att förstå, frågor om konfliktlösning och om samtalet som metod för att kunna leva tillsammans 📍

Om tidsresan

Kalmar läns museum har arbetat med tidsresemotodik inte bara i Sverige utan i en lång rad andra länder. Museet är huvudinstitution för Bridging Ages, en internationell organisation för kulturmiljöpedagogik och tidsresor med folk från drygt 20 länder och i fyra världsdelar. Det är inte ovanligt att religiösa platser och kyrkor används i tidsresor, som en viktig lokal plats, men också en miljö där man kan reflektera kring de stora livsfrågorna och dess betydelse för individ och samhälle igår och idag.

(Ur Mötesplatser för trons och livets frågor. Växjö stift 2014)

BIBELN

i mitt liv

Texter om fasta:

"Nej detta är den fasta jag vill se:
Att du lossar orättfärdiga bojor,
sliter sönder okets rep,
befriar de förtryckta
krossar alla ok.
Dela ditt bröd med den hungrige,
Ge hemlösa stackare husrum,
ser du en naken så klä honom,
Vänd inte dina egna ryggen!
Då bryter gryningsluset fram för dig,
Och dina sår skall genast läkas."
(Jesaja 58: 6-8)

Jesus sade: "När ni fastar, se då inte
dystra ut som hycklarna, som vanstäl-
ler sitt utseende för att människorna
ska se att de fastar. Sannerligen, de
har redan fått ut sin lön. Nej, när du
fastar, smörj in ditt hår och tvätta ditt
ansikte, så att inte människorna ser
att du fastar, utan bara din fader i det
fördolda."
(Matt 6: 16-18)

"Om en broder eller syster är utan
kläder och saknar mat för dagen, vad
hjälper det då om någon säger: "Gå
i frid, håll er varma och ät er mätta".
Men inte ger dem vad kroppen
behöver? Så är det också med tron; i
sig, utan gärningar, är den död."
(Jakobs brev 2: 14-17)

Foto: Pelle Söderbäck

Gör jobbet så finner du andlighet!

Vad betyder det att avstå, att fasta? Är riktningen inåt, in i mig själv. Eller utåt, ut i den värld som väntar? Många bibeltexter är tydliga: "den fasta jag vill se är att lossa orättfärdiga bojor och befria de förtryckta", skriver profeten Jesaja. Läs Johan Linnmans tankar om en kyrka där fasta innebär att frigöra tid för engagemang. Och där frågan ytterst blir, behöver vi avstå några högmässor för att få jobbet gjort?"

Text: Johan Linnman, präst i Arbogabygdens församling

Advents- och fastetid har i vår kyrka länge varit perioder då världens nöd stått i fokus. Missions- och Luther-hjälpsinsamlingarna formade till stor del kyrkans fasteteologi. Vår fasta kom att handla om att avstå något (eller skära i vårt överflöd) för att andra skulle få det bättre. På senare år har engagemanget kring dessa insamlingar avtagit en del samtidigt som en mer andlig form av fastetänkande fått mer plats. Jag tycker mig höra att allt fler vill ta fastan på allvar, men att det inte handlar så mycket om givmildhet, snarare om att få mer tid för sig själv eller bli en bättre människa. Vissa av oss äter vegetariskt eller avstår från facebook t.ex. Några kanske också går oftare i kyrkan.

På askonsdagen firar många församlingar en gudstjänst där man tecknar ett kors av aska på våra pannor och kanske ler vi också lite generat åt att vi gör detta bara 5 minuter efter att vi läst evangelietexten som uppmanar oss att göra tvärtom (!); "Jesus sade: När ni fastar... tvätta ditt ansikte, så att inte människorna ser att du fastar". Men som de teologer vi är lyckas vi säkert förklara Jesu ord så att de betyder något helt annat än det som står? "Lita på dina frågor!" Så skrev Jim Wallis i sin bok från år 2000 "tro som förändrar världen". Jag var tvungen att leta fram den boken för jag minns att han skrev något tankeväckande även om det var länge sedan jag läste boken. Han vänder på perspektivet om andlighet och socialt

Foto: Wikipedia. Montage: Åke Paulsson

arbete. "Gör jobbet, så finner du andlighet" kallar han ett av bokens kapitel. Hur ofta är det inte som vi tänker tvärtom? Vi anställda i Svenska kyrkan lägger ned mycket arbetstid (*musiker, vaktmästare, präst, arveroderade kyrkvårdare m.fl.*) på att planera och genomföra gudstjänster. Några av oss gör det också med en from förhoppning om samhällsförändring. Kanske tänker vi "Om vi gör en riktigt bra gudstjänst så ska man känna efteråt att nu vill jag ut och göra världen bättre"

Lita på dina frågor, uppmanar oss Wallis. All förändring börjar med att någon vågar fråga och ifrågasätta den rådande ordningen. Jag försöker nu ta min fråga från askonsdagen på allvar och jag vill dela den med dig. Firar vi för många gudstjänster? Ska vi använda våra fasteperioder inför påsk och inför jul till fler gudstjänster, (*vilket jag tror är vanligast i våra församlingar*), eller till att kraftsamla oss kring församlingarnas diakonala arbete? Skulle vi våga att "gudstjänstfästa" en kortare tid för att frigöra tid till att tänka diakoni och göra diakoni?

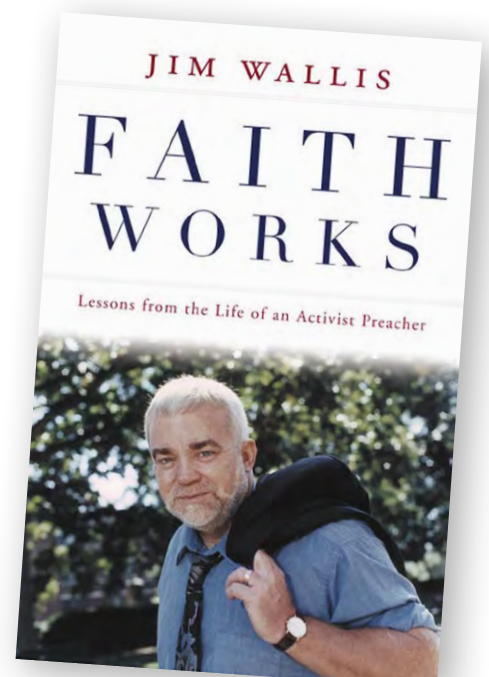
Att den nöd som en gång fanns långt borta nu tydligare har hamnat och blivit synlig i våra egna församlingar har vi alla insett. "Vi kan komma kroppsligt i form

med vår milslånga joggingrunda, men vi springer förbi så många hemlösa personer att vi omöjligt kan titta bort hela tiden" och "att meditera kan ge sinnesro men skyddar inte oss och vår familj mot storföretagens nedskärningar" skriver Jim Wallis som exempel. Vi tvingas ställa frågan om vi vill vaccinera oss mot världens nöd genom andliga övningar som lär oss leva i ett trasigt samhälle eller om vi ska börja med att göra världen bättre och låta det andliga växa fram allt eftersom.

På askonsdagen läser vi profeten Jesaja (58:4-8) "Detta är den fasta jag vill se: att du lossar orättfärdiga bojor, befriar de förtryckta ... Dela ditt bröd med den hungrige, ge hemlösa stackare husrum... vänd inte dina egna ryggen! Då bryter gryningsljuset fram för dig, och *dina* sår skall genast läkas. (*Jim Wallis kursivering.*)

Jim Wallis utgår från Jesajatexten när han skriver om sin tanke om att börja med jobbet och låta det andliga komma sen. Tänk om det är så att det är först när vi är delaktiga i ett verkligt förändringsarbete för en mer rättvis omvärld som våra egna sår kan helas. Kanske finns det ingen genväg? Självklart ska vi fira gudstjänster! I kristen tro hålls socialt arbete och inre liv ihop

och det ena ska inte utesluta det andra. Men Askondagens fråga lever kvar och jag väljer att ta den på allvar; Vad behöver svenska kyrkan avstå från om vi väljer att fokusera på dem som har det svårast? Behöver vi avstå några högmässor för att få jobbet gjort? 🍎

Bildreportage:

En vanlig dag i domkyrkan

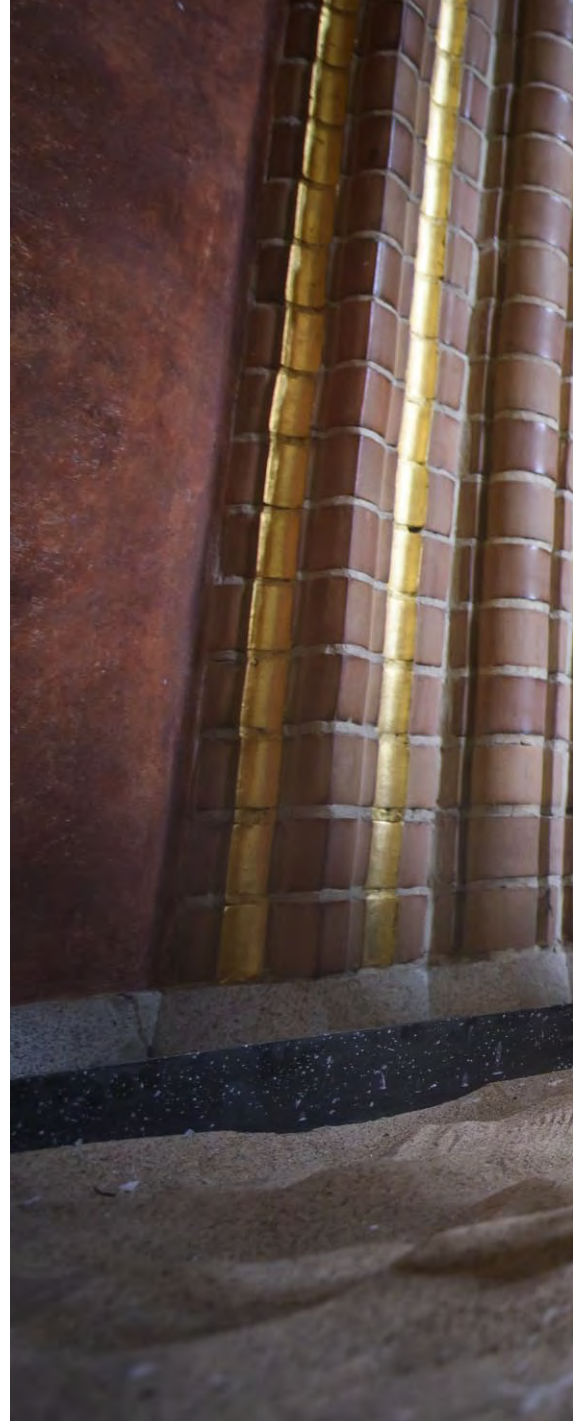
Domkyrkan har många skepnader: Stifts kyrka och församlingskyrka, katedral och turistobjekt, en kyrka mitt i staden. En vilopunkt i stadsmiljön. Magasinet bad fotografen Magnus Aronson att följa livet en dag i Västerås domkyrka.

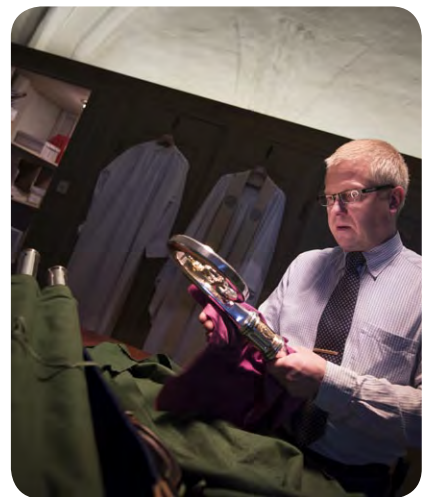
Det finns alltid ett arbete bakom det som syns. Ett arbete som handlar om att vårda, förbereda, kolla att allt fungerar, skapa en välkomnande miljö.

En tid av förberedelse. Tvätta sanden vid ljusbäraren, dammsuga, stryka, putsa, plocka fram det som behövs under dagen. De små detaljerna skapar en helhet som fungerar.

Altaret ska kläs efter kyrkoåret, de medeltida altarskäpen öppnas eller stängas, nya ljus när de gamla brunnit ner.

Kyrkan är en mötesplats. En tid för samtal, för gudstjänst, för möten med Gud. Många människor strömmar igenom katedralen vid torget. En helt vanlig dag i Västerås domkyrka.

Han vill se professionalitet och passion i kyrkans arbete

Från stiftsprosten Ola Söderbergs översta bokhylla vakar en vänlig nalle i Lutherklädsel. Lekfullheten, barnperspektivet och en tillåtande folkkyrklig lärofader har på något sätt följt honom hela vägen. Pensionsdagen i september sätter knappast stopp för det.

Text: Ann Lystedt **Foto:** Åke Paulsson

Ola Söderberg verkar ha förmågan att finnas med lite överallt utan att slå på den största trumman för sig själv, hellre då för de medarbetare han noga utvalt, rekryterat, utvecklat och inspirerat.

Den som samlar ord om honom får höra: "ger utrymme åt andra, coachar, skapar fria ytor, välkomnar förnyelse och förändring, lysande chef som visar tillit och stöttar".

Vad ligger bakom allt detta? Själv svarar han: – Jag är närvarande i det som görs, och kan backa upp, ge stöd och bekräfta. Dörren är alltid öppen. Jag har velat ha en organisationsstruktur som skapar möjligheter för alla yrkeskategorier:

Från det att Ola Söderberg själv prästvigdes 1972 till idag har ungdomar stått i fokus, i både församlingsarbete, stiftsmyndighetsråd och genom stiftsprestens ansvar för församlingsutveckling. En av nycklarna

till respekten för både medarbetare och ungdomar fick han tidigt:

– När jag växte upp i Arboga blev jag själv tagen på allvar i kyrkan, av prästerna Rolf Larsson och Erik Wallgren. De mötte unga människor enkelt och personligt, vi räknades med, det fanns värme. Det blev avgörande för min livshållning.

När vi talas vid har han just format en ny grupp, ett medarbetarlag med fokus på ungdomar, ur olika perspektiv ("för att öka kraften i det vi gör").

– De unga är inte bara kyrkans framtid utan kyrkans nu! Att ta dem på allvar nu innebär att många av dem kan ta kyrkan på allvar senare.

Söderberg konstaterar att det är "långt mer komplicerat" att vara ung i dag, och där vävs livshållningen in i ledarskapet:

– Då krävs också professionalitet av medarbetarna – bra diakoner, pedagoger, musiker och präster.

När han under 14 år var kyrkoherde i Västanfors pastorat var nog hans rekryteringsfilosofi en av hemligheterna bakom att församlingen sågs som en relevant aktör i samhället.

– Jag rekryterade dels efter kompetens och utbildning, dels efter passionen för uppdraget.

Ola Söderberg jobbade medvetet med personalgruppen, öppnade för både ny musik och nya idéer. Och församlingshemmet Lindgården blev ett hus med många ansikten, med öppen förskola och restaurangkök för servering och uthyrning.

I prästmötesavhandlingen 1998 kom ett av många kvitton, då många ordsbor i en enkät beskriver kyrkan som "inspirerande, vardagsnära, spontan, varm och personlig". Ett annat viktigt stråk både i Fagersta och på stiftet har varit tydlighet kring styrning och ledning.

I diskussionen kring den problemtungda dubbla ansvarslinjen har Ola Söderberg

bidragit med att renodla rollerna, genom samverkansmöten och regelbundna träffar med förtroendevalda.

– Kyrkoherden är chef och ansvarig för innehållet och den totala produktionen. Får den tjänsten utrymme och resurser kommer kyrkans centrala frågor också in i de beslutande organen.

Ola Söderbergs fäbless för Luther är omtalad, liksom hans tillit till folkkyrkan.

– Folkkyrkotanken är djupt förankrad i evangeliet och den kristna tron, det är ingen förlackad kyrka utan käman i berättelsen om en Gud som befriar. Folkkyrkan tar människan på allvar; möter henne med värme och på ett relevant sätt med nya uttryck för varje tid – liksom den lutherska kyrkan är i ständig reformation och förändring.

Den Luther som ofta uppfattas som moralistisk slavdrivare beskriver Ola snarare som en förebild som myndiggör och upprättar människor i vardagen.

När han, åtminstone som stiftsanställd, snart avslutar sin gärning ("men jag har inget emot att göra påhugg framöver!") får han frågan om vad som varit det roligaste och det svåraste med arbetet som präst och stiftsprost:

– Roligast har varit omväxlingen, det har varit fascinerande att fått arbeta med så många olika saker; tillsammans med så kreativa människor med begåvning, kompetens och vilja till utveckling.

Han har också glatts över den goodwill som kyrkan "trots allt har bland människor".

– Det som varit svårt och smärtsamt är de motsättningar som inte sällan funnits mellan förtroendevalda och anställda. Det har ibland handlat om djupa och irreparabla konflikter.

När Ola Söderberg sammanfattar det han hoppas ska leva vidare hos en efterträdare handlar det inte otippat om medarbetare och klimat:

– Jag hoppas att den här organisationskulturen med det här klimatet – som får så många att göra så mycket med sådan kraft inom så många områden! – ska överleva. Det vore djupt tragiskt om det skulle förlösas 🚫

Fakta Ola Söderberg

- Född: 1948 i Arboga
- Familj: Hustrun Lisa och fem vuxna barn, varav de yngsta är trillingar ("man hade en makalös ork på den tiden")
- Prästvigd: 1972
- Jobbat som: Komminister i Västanfors församling, stiftsadjunkt för ungdomsarbete, kyrkoherde i Västanfors, sedan 2000 stiftsprost med ansvar för församlingsavdelningen
- Stolt initiativtagare till: Den sakrala uppsättningen Leksacer med miljö och sakrala tillbehör för barn
- Får snart mer tid till: Ordna med det vardagliga livet, läsa och resa (gärna till Tyskland)

Baka med årstiderna

Det började med en recepttävling i samband med lanseringen av biskopsbrevet om klimatet förra våren. Frågor ställdes om vad vi äter, vilka råvaror vi väljer, hur långt maten transporteras. Allt spelar roll. Idén om klimatvänliga recept växte vidare till en bok kring att "baka med årstiderna". Allt landade till sista hos Anna Braw, känd för sina serier av enkla och välanvända matböcker. De kyrkkaffeböcker hon tidigare producerat har sålts i sammanlagt över 400 000 exemplar. Anna samlade recept från hela landet och under två intensiva dagar på Källmoragården i Surahammar förfinade och testade husmödrar från stiftet bakverk som följer våra svenska årstider.

Text: Anna Braw Foto: Magnus Aronson Porträtt: Daniel Braw

Jordgubbar, nässlor, rabarber, mynta, hallon, palsternackor, äpplen, squash. Allt har sin tid. Men baka vill vi ju göra jämt. Det finns så många anledningar: Det är roligt. Vi är hungriga. Äpplena i skålen ropar på oss och vill bli använda. Det blir en underbar doft i huset. Sammanträdet blir festligare med hembakat. Det är fint att göra något tillsammans. Vi vill att de människor som kommer till dagledigträffen ska känna sig välkomna.

Omsorgen om skapelsen är ständigt närvarande i Svenska kyrkans och Eque-niakyrkans vardag, och församlingshems-värdinnor, husmödrar och servicegrupper vet mycket om klimatsmart bakning och dukning och om att ta vara på lokala råvaror. Vi på Verbum och Västerås stift bestämde oss för att sprida det goda och har bett dem, och alla andra entusiaster, om hjälp med recept, tips, idéer, tankar och inspiration. Under ett par intensiva dagar trängdes husmödrar och medhjälpare från sex församlingar och stiftskansliet i köket på Källmoragården i Surahammar för att baka till fotografering – och för att utveckla några recept ytterligare lite. Vi bakade i långpannor för att spara på energi, och vi rev palsternackor och morötter för att lysa upp vintern. Vi bytte socker och sirap mot honung. Vi blandade bruna bönor i kladdkakesmeten och provsmakade. Vi använde massor av bär och äpplen och några päron. Vi bjöd alla som kom i närheten.

Det kommer säkert nya forskningsrön om vår miljö och om exakt vad vi borde göra för att ta hand om jorden på ett bättre sätt. En del av dem krockar kanske med det vi ser som självklart nu. Men att vara ständigt uppmärksam och påhittig är en bra början, och att årstidsanpassa bröd, bullar och kakor har många poänger. Det finns en tid för allt – för allt som växer, och för alla stunder när vi får äta tillsammans och komma ihåg vilket mirakel det är att vi är här. 🍓

Anna Braw (red)

BAKA MED ÅRSTIDERNA
Klimatsmart och till många

**Köp boken
till specialpris!**

Vi har en begränsad upplaga av Baka med årstiderna som vi säljer i vår webshop till specialpriset 120 kronor + frakt. Boken finns också att köpa i bokhandeln.

Öländsk kladdkaka

Vem kan gissa vilken den ovanliga ingrediensen i den här kladdkakan är?

Bruna bönor är en av Ölands stoltheter, och kanske kan det vara dags att göra något annat än just »bruna bönor« av dem. När vi provbakade den här kakan blandade vi först två deciliter finfördelade kokta bönor i smeten, och alla i köket tog varsin tesked och provade. Ingen kände smaken av dem. Då blandade vi i två deciliter till. Det smakade fortfarande bara kladdkaka. Servera den som den är eller med fruktsallad eller färska bär om det är sommar! en långpanna full

Ugn: 175°, ca 30 minuter

250 g smör

5 dl kokta bruna bönor

7 dl socker

2 msk vaniljsocker

1 krm salt

3 dl kakao

4 dl vetemjöl

6 ägg

Smält smöret i en ganska stor gryta och låt det svalna lite.

Kör bönorna till en kräm i matberedare – peta ner ibland så att allt blir helt finfördelat. Volymen minskar lite.

Rör ner socker, vaniljsocker, salt och bönmos i smöret. Blanda kakao och mjöl och rör ner det också (för att undvika klumpar: använd en sikt). Rör till sist ner äggen, ett i taget, och håll smeten i en långpanna klädd med bakplåtspapper. Grädda kladdkakan mitt i ugnen, 175 grader varm, i ungefär en halvtimme. Skär den i rutor när den har svalnat lite.

Kalljästa bärbon

Har man fina bär, kanske plockade i både trädgården och skogen, så vill man inte gömma dem inuti en snurrad vetebulle. I ett bärbo syns de desto mer. Använd de bär som finns tillhands – blåbär och hallon är en klassisk kombination, men surare bär kan gå bra om de får lite extra socker ovanpå, och aroniabär blir också gott, gärna tillsammans med något annat bär som smakar lite mer:

ca 30 bon

Ugn: 225°, 10 – 12 minuter

150 g smör

50 g jäst

4½ dl mjölk

drygt 1 dl strösocker

1 tsk kardemumma (*malen eller nystött*)

½ tsk salt

1 ägg

14–15 dl vetemjöl

ca 450 g bär, ev blandade

ägg

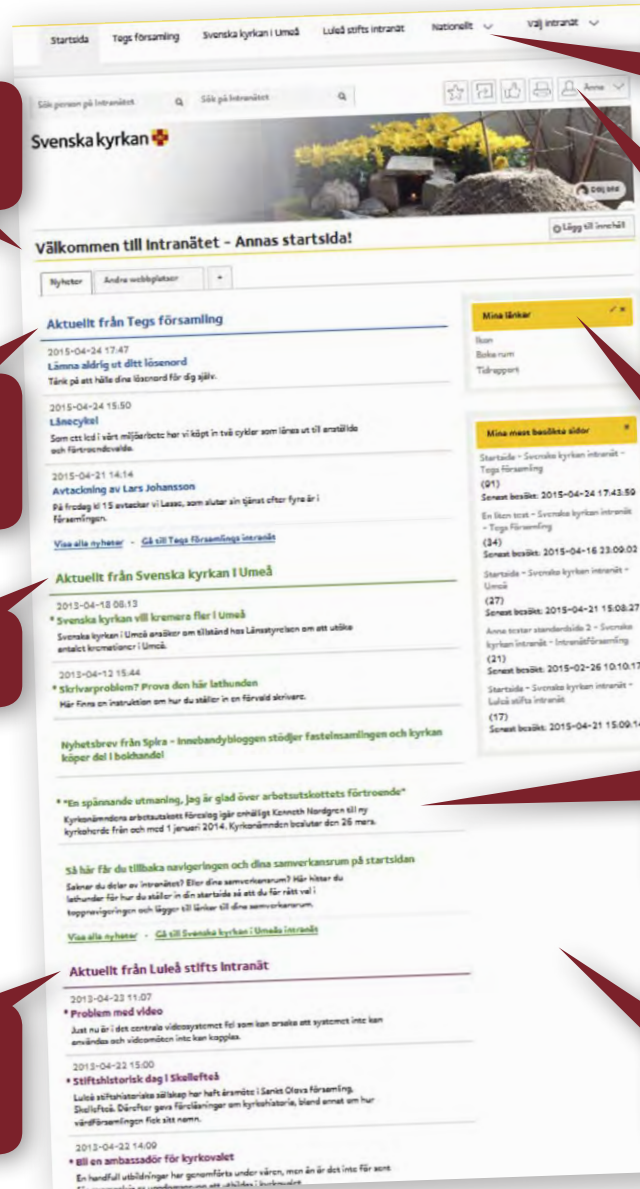
ca 1 dl strösocker

Ta fram smöret i god tid så att det hinner bli mjukt – eller låt det till och med stå framme på bänken över natten före bakdagen. Smula jästen i degbunken. Häll på mjölken och vispa tills allt har löst sig. Rör ner socker, kardemumma, salt, ägget och sju deciliter

vetemjöl. Kör igång degmaskinen eller rör om för hand tills det är en lös deg. Dela smörbiten med en kniv eller sked och klicka ner smöret i degen lite i taget. Arbeta sedan in ytterligare sex eller sju deciliter vetemjöl och låt maskinen gå i tio–tolv minuter eller arbeta degen för hand i minst en kvart. Låt den vila i tio minuter. Kavla ut en bit i taget på mjölat bakbord, lyft över till bakplåtspapper, jämna till och ta ut rundlar, ungefär tio centimeter i diameter, med mått. Plocka bort överflödig deg. Lägg några bär mitt på varje rundel, vik in kanten lite runt om och nyp ihop den. Gör likadant med resten av degen. Låt bärbona jäsa i ungefär en timme. Vispa upp ägget lite grann, pensla kanterna försiktigt med det och strö socker över hela bona. Grädda dem mitt i ugnen, 250 grader varm, i tio–tolv minuter.

Församlingen först

Din personliga startsida där du får all den senaste informationen.

Navigera enkelt mellan de olika nivåerna i intranätet

Personliga meddelanden ser du enkelt här, liksom meddelanden från samverkansrummen eller tips på sidor och mycket mer.

Aktuellt från hela Svenska kyrkan med utgångspunkt från din enhet (oftast församlingen)

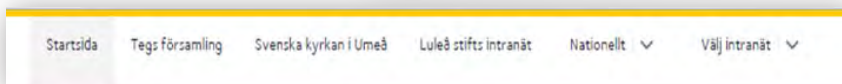
Lägg själv in länkar till de olika sidor du ofta besöker.

Olika färgkodning för olika nivåer i kyrkan.

Enkelt att se vad som är nytt.
• Punkten framför artikeln betyder att den är ny och oläst.

Klicka på de olika rubrikerna för att komma direkt till det intranätet. I det här fallet Luleå stifts intranät.

Dra själv in fler funktioner på din sida genom att använda "Lägg till innehåll" som du hittar ovanför här på sidan.

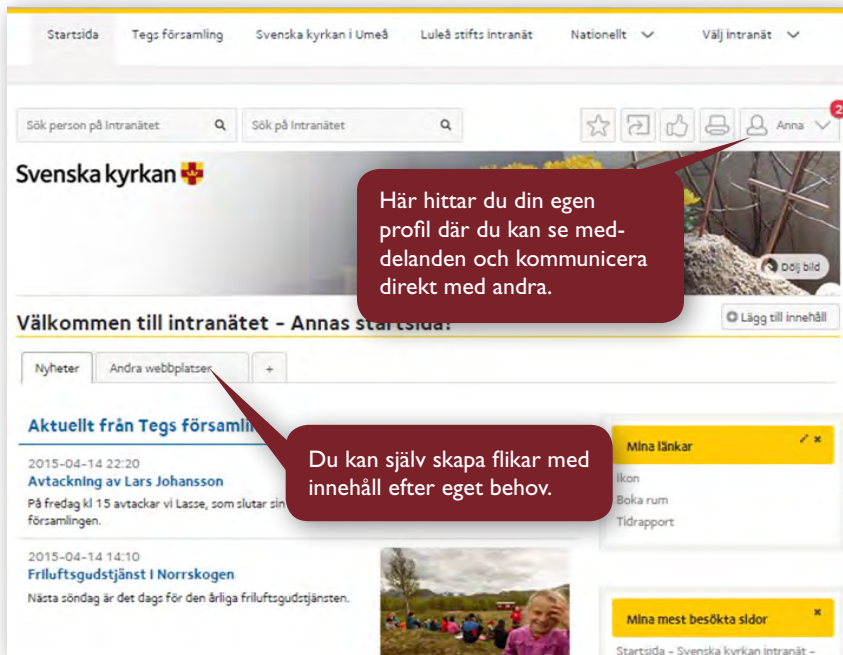
Nu rullas det nya intranätet ut till alla användare och visionen om intranätet som den huvudsakliga informationskanalen för alla som arbetar, är förtroendevald eller frivillig i Svenska kyrkan har kommit betydligt närmare. Nu får vi ett intranät som tydligare speglar Svenska kyrkans struktur, med dig själv och församlingen först, precis som i kyrkoordningen. Det nya intranätet har också lånat en del funktioner från social media, nu kan du gilla sidor, dela sidor med andra användare och kommentera andras inlägg.

Text: Åke Paulsson

Med det nya upplägget på intranätet blir det betydligt lättare att använda det för den dagliga internkommunikationen på arbetsplatsen, både i den mindre och den större församlingen och liksom i samfundligheten. Varje nivå nås enkelt i en egen flik, med utgångspunkt från den enhet du tillhör. Varje nivå har fått en egen färg för att göra det enklare att hitta.

Den största skillnaden är att alla nu får en personlig startsida som i mitt fall heter "Åkes startsida". På den sidan ser jag ett flöde som jag i viss mån kan bestämma om själv, men vad som kanske är viktigare

i "nya" intranätet!

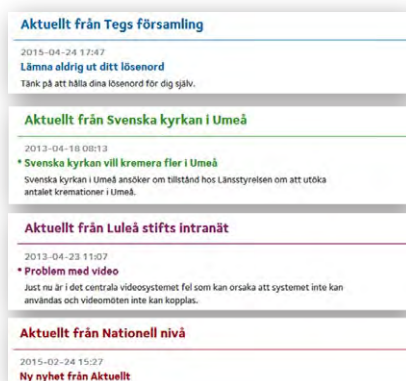

Din egen startsida kan du konfigurera helt själv efter behov. Har du inget behov av att ändra den så låter du den bara vara, nyheter får du där ialla fall.

är att jag får information direkt från alla på intranätet i en omvänd hierarkisk ordning där min enhet (församlingen) är överst för att sedan lista pastoratet, stiftet och nationell nivå.

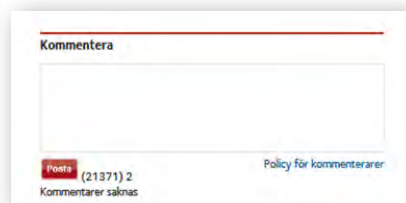
Det nya intranätet är helt anpassat för mobiler och paddor för att alla, oavsett tjänst ska kunna ta del av intranätet och bidra till innehållet. Det nya intranätet ger helt andra och mycket bättre möjligheter för interninformation och arbetsledning.

Färgerna talar om var du befinner dig på intranätet. Församlingarnas färg är blå, pastorat/samfälligheter har grön, stift har lila och nationell nivå har röd färg.

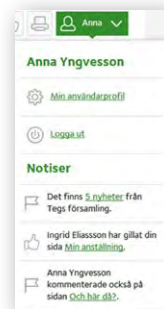
Det nya intranätet är också socialt med helt nya möjligheter att kommunicera internt. Du kan gilla sidor, märka sidor som favoriter, få utskriftsanpassade sidor och möjlighet att tipsa om sidor till dina kollegor.

Intranätet har också integrerats på ett nytt sätt med samverkansrummen som många använder. Du kan till exempel direkt i din "profil" se om någon lämnat ett meddelande till dig eller kommenterat något i samverkansrummet.

Klickar du på Synpunkter eller frågor på innehållet, så kan du ställa frågor på innehållet, be den som äger innehållet att komplettera informationen.

Om du fyller i något under Kommentera, så ser alla vad du har skrivit och att det är du som har skrivit. Perfekt för att föra en diskussion.

Checklista användare!

- Se till att du har ett personligt inlogg i intranätet.
- Gör intranätet till din startsida på datorn och mobilen så dyker den automatiskt upp när du loggar in.
- Lägg en timme på att själv botanisera och "dra in" funktioner på din egen startsida så du får den som du vill ha den.
- Lägg upp snabbänkar till det du ofta behöver på intranätet via "Mina favoriter".
- Ta för vana att besöka intranätet varje dag för att hålla dig uppdaterad.
- Intranätet fungera varifrån som helst bara du har ett inlogg, dator och internetuppkoppling

Checklista arbetsgivare

- Se till att alla får ett personligt inlogg till intranätet.
- Utbilda personalen i hur intranätet används.
- Lägg upp gemensamma rutiner för hur ni i din församling/pastorat/enhet använder intranätet.
- Glöm inte mobila användare som t.ex. vaktmästare, husmodrar.
- Dubbelinformera inte, använd intranätet som den interna informationskanalen och hänvisa medarbetarna till den istället för att skicka massmail.
- Intranätet fungerar lika bra på PC, Mac, Androidlurar och surfplattor, iPhone och iPad.

”Giv oss fred” i Arboga Ett evigt budskap om ont och gott

Arbetet inför årets premiär den första augusti på Arbogaspelet ”Giv oss fred” pågår för fullt och vi hamnar mitt i dramatiken när Gustav Vasa slog sönder skola och sjukvård i Arboga och drev iväg de munkar som lärt västmanlänningarna att slå tegel, bygga broar och blåsa glas.

Text: Kertsj Bergold Foto: Anders Holmberg

– När kyrkobygget inleddes var Arboga en betydande handelsort och tiggarmunkarna bidrog med vetande och praktiska kunskaper. När de tvingades iväg på 1500-talet upphörde undervisning och sjukvård och kyrkan ”stod platt förfallen”, medan tegel från klosterväggarna användes för att bygga Gripsholms slott. Franciskus övertygelse om att minsta mygga var viktig för helheten negligerades helt.

Kampen mellan gott och ont och girighet kontra respekt för ett solidariskt och hållbart samhälle känns påfallande aktuellt.

– Franciskus ideal hade många ”moderna” inslag: universell freds vilja, sinne för ekologiskt samband, måttfull livsföring. Hur djupt de trängde in i vårt nordiska sinne är svårt att säga. Att de inte påverkade Gustav Vasa är i alla fall säkert. Hos honom härskade en hårdhänt merkantilism med naturen som råvarukälla och en roffaraktig girighet, som vid hans död gjorde honom till Europas rikaste monark, konstaterar Claes-Bertil Ytterberg, biskop emeritus i Västerås stift.

Rune Lindström bedrev omfattande studier inför Arbogaspelet och många som

I Heliga Trefaldighets kyrka i Arboga träffar vi tre av eldsjälarna. Skådespelarna Stig Eriksson och Jim Bergqvist samt regissören Tommy Bergqvist, alla tre är amatörer. Allt som allt deltar 80 personer, från fem till åttiofem år, i jobbet med att iscensätta Rune Lindströms spel som hade urpremiär 1962.

Vi står framför en målning på södra kyrkaväggen där Franciskus stöttar den fallande kyrkan. Målningen känns lika aktuell som när den målades, för mer än sex sekler sedan. Men de munkar som en gång byggde kyrkan har alltså för länge sedan drivits på flykt. De kom ursprungligen från Assisi och där finns bevarade anteckningar om att kyrkan i Västmanland började byggas 1256.

– När Gustav Vasa stängde klostret innebar det en katastrof för staden, berättar Stig Eriksson, och fortsätter:

Gråbrodern Magnus Håkansson, som skapade de ovärderliga al-frescomålningarna på 1400-talet hade tidigare varit köpman i Arboga. Numera är målningarna nästan mera kända i utlandet än i Sverige. Hit vallfärdar Franciskanermunkar och konstkännare från Litauen, Italien och andra platser för att studera scenerna på södra väggen i Heliga Trefaldighets kyrka.

förekommer i spelet har inspirerats av verkliga förebilder: Exempelvis Engelbrekt Gertsson, Måns Lekare, broder Jöns Stub och Lasse Sommar. Den sistnämnde gestaltas av Jim Bergqvist, som också är ordförande i föreningen Bygdespelets vänner. Han pekar på målningarna i kyrkan och berättar att det i spelet är Florentin Målare som skapar de ovärderliga målningarna. De två scengestalterna Lasse Sommar och Florentin Målare är ett brödrapar som utgör viktiga poler i spelet.

Det ligger nära till hands att anta att kyrkan i verkligheten bildades av Arbogasonen och den legendariske kyrkomålaren Albertus Pictor, men målningarna tillskrivs istället Magnus Håkansson som jobbade som köpman i Arboga innan han 1442 vigdes till munk i Vadstena. De al-fresco-målningar (utförda på fuktigt underlag) som broder Magnus skapade flammade ursprungligen i starka färger. På 1800-talet kalkades de över med vitt för att åter synliggöras 1897, men då med betydligt blekare färger.

Rune Lindström var en skicklig dramatiker som komprimerade tidens gång på ett vackert och poetiskt språk med inslag av latinska hymner. Således lät han Florentin Målare kalka över sina egna målningar innan han lämnade staden i samband med Gustav Vasas våldsamma maktövertagande. Spelet slutar med att Malena Rödkåpa, som tagit sig an Florentin som sin egen son och tvingas klä sig i rött för att markera att hon försörjer sig på prostitution, utmanar stadens makthavare Engelbrekt Gertsson. Hon klargör att han inte kan krossas eftersom ondskan och maktlystnaden kommer att leva i evigheternas evighet, men att till slut kommer det goda ändå att segra. Ty "Människornas innersta böner ropar inte: Giv oss seger! utan Giv oss fred!".

Tillsammans med regissör Bergqvist och skådespelarna Eriksson och Bergqvist lämnar vi kyrkan och vandrar genom Arboga medeltida stadskärna till spelplatsen på Museets gård där gradängerna som ska rymma 200 åskådare per föreställning redan finns på plats.

Vi bänkar oss i Bygdespelets krypin och regissören berättar att vid urpremiären var det Rune Lindström själv som axlade rollen som Engelbrekt Gertsson. Drygt två decennier efter det att han debuterat i Himlaspelet. Alltså det som ursprungligen var avsett att bli hans licentiatavhandling under präststudierna, men som istället

utvecklades till det klassiska dramat "Ett spel som till Himla bär".

Sommarens utomhusspel är oförutsägbara och äventyrliga. Bina som surrar, koltrastarnas sång och bofinkarnas drillar kan plötsligt slås ut av dånande överljudsplan medan gassande sol kan dränkas av hejdlösa vattenslussar från himlen. Och det var precis vad som hände vid den allra första premiären. Storsatsningen regnade bort under den blötaste sommarveckan i mannaminne.

Lions klubb, som tagit initiativ till spelet, Björkmans tivoli och andra ordnade sedan höstmässor på Hamntorget under en följd av år för att täcka de ekonomiska förlusterna medan staden ställde upp med anslag. I gengäld bidrog bygget av åskådarpplatser till att stadens behov av parksoffor säkrades för decennier framåt.

Desto roligare att Bygdespelets vänner fortsätter sitt idoga arbete för att levandegöra Rune Lindströms Arbogospel.

Eller som regissör Bergqvist uttrycker det: – Temat är fortsatt aktuellt. Minst lika mycket idag som på 1500-talet. Kampen mellan det goda och det onda förefaller aldrig ta slut, men ännu återstår mycket arbete till premiären den första augusti. Allt som allt planeras det för åtta föreställ-

Fakta

År 1961 fick Lions Club Arboga i uppdrag av stadens kultur- och fritidsnämnd att försöka ordna ett historiskt spel från medeltiden. Rune Lindström, som författat Himlaspelet i Leksand kontaktades och var villig att skriva ett spel. Det blev "Giv oss fred", som uppfördes första gången i augusti 1962 med "riktiga" etablerade skådespelare och med ett ihållande regn hela tiden medan spelet pågick. Det blev en brakande förlust och Arboga stad sade sig inte ha lovat några ekonomiska garantier, så Lions fick ta upp ett lån på Kr 65 000 med medlemmarnas borgen. Lånet kunde återbetalas redan inom fem år.

Källa: Lions Club Arboga

Spelet uppförs i år 2-8 augusti

ningar och den sista kommer att avslutas med en fackelvandring till målningarna i Heliga Trefaldighets kyrka som visar hur Franciskus stöttar kyrkans fallande väggar och hur de som vandrar in genom kyrkans port kommer till paradiset 📍

Stig Eriksson (i mitten) har medverkat i spelet sedan nystarten 1987. Till vänster syns Arboga-prästen Johan Linnman.

2017 blir ett Lutherår

2017 är det 500 år sedan Martin Luther enligt traditionen spikade upp sina 95 teser på porten till Slottskyrkan i Wittenberg. Det blev starten på reformationen – en av historiens mest dramatiska omvälvningar. Reformationsåret 2017 kommer att uppmärksammas i många länder. Kyrkostyrelsen satte i mitten av maj ramarna för Svenska kyrkans satsningar under året. En av de stora satsningarna är en "Världens Luther" i Västerås på försommaren 2017. En internationell fest med temat "fri att förändra".

Text: Svenska kyrkan/kyrkokansliet

Stora arrangemang som kyrkostyrelsen lägger särskilda resurser på är Teologifestivalen i Uppsala i februari, Världens fest i Västerås i juni, som denna gång fått namnet "Världens Luther", och Reformationsveckan i slutet av oktober, som kulminerar då reformationsdagen 31 oktober firas i landets domkyrkor. Reformationsåret kommer också att märkas på Svenska kyrkans Se människan-scen un-

der bok- och biblioteksmässan i Göteborg i september. Mycket kommer också att hända i kyrkans stift och församlingar under året.

Ett mål med Svenska kyrkans satsningar är att allmänheten ska få mer kunskap om och förståelse för luthersk teologi och vad den har bidragit till i den svenska samhällsutvecklingen – hur den exempelvis har främjat läskunnighet och folkbildning, säger Cristina Grenholm, kyrkosekreterare i Svenska kyrkan.

– Vi ska lyfta fram viktiga reformatiska begrepp som nåd, rättfärdiggörelse, evangelium och förlåtelse, och hur de kan förstås och bli relevanta för dagens människor.

– Vi vill också visa på reformationens teologi som en resurs i dag, i det mångkulturella samhället. Luther betonade den allmänna etiken, att alla människor har en moralisk kompass. Gud verkar på många sätt, inte bara genom kristna.

En förhoppning är också att kunna nyansera den ofta negativa bild av Luther som finns i Sverige, fortsätter Cristina Grenholm.

– Vi vill visa att han betonade sådant som individens frihet och ansvar, hur han myndigförklarade och uppmuntrade alla att tänka själva också i trosfrågor.

– Men vi ska heller inte blunda för Luthers problematiska sidor. Vi kommer exempelvis att belysa hans antisemitism och hur den har påverkat kyrkans relation till judendomen. Det blir också ett tillfälle att kritiskt belysa vår egen historia, säger Cristina Grenholm.

Under 2017 kommer det ekumeniska perspektivet att vara tydligt närva-

Om Martin Luther och reformationen:

Martin Luther (1483-1546) var tysk augustiner munk och professor. Han förde länge en personlig kamp med en Gud som han upplevde som krävande och dömande. Det blev en stor befrielse för Luther när han kom till insikten att människan själv inte kan göra något för att bli rättfärdig inför Gud. Människans frälsning är helt och hållet Guds verk, "Nåden allena".

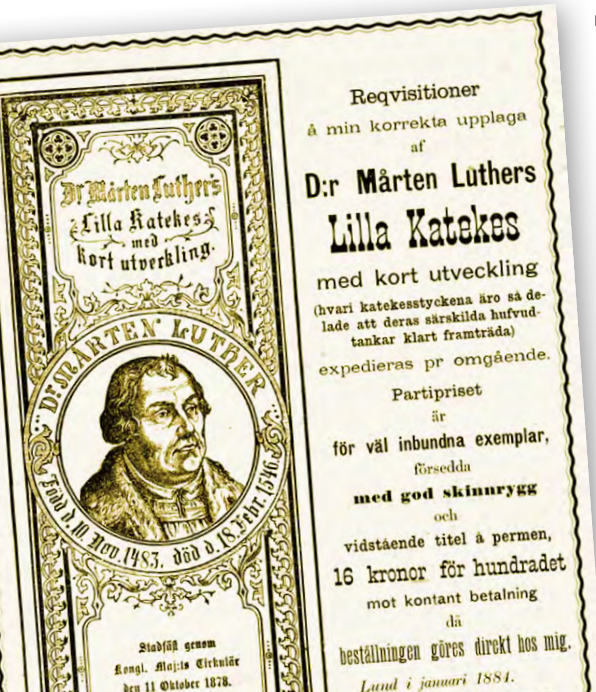
Han vände sig också emot en rad kyrkliga läror som han menade inte hade någon förankring i Bibeln, och framhöll Bibeln som det enda rättessnöret i lärofrågor; "Skriften allena". Luthers syfte var inte att skapa en ny kyrka, men hans budskap innehöll en sprängkraft som resulterade i en splittring av den västliga kyrkan.

Luther följdes av andra reformatorer, som Jean Calvin och Huldrych Zwingli, vilkas teologi ligger till grund för olika reformerta trosriktningar. Stora lutherska kyrkor finns i dag i Norden och länder som Tyskland, Etiopien, Tanzania och USA.

rande, ett samarbete kommer att ske med Sveriges kristna råd, som samlar alla stora kyrkoriktningar.

Ett gemensamt dokument har också tagits fram av lutheraner och katoliker inför 2017. Dokumentet, med namnet Från konflikt till gemenskap är ett underlag för samtal mellan Svenska kyrkan och Romersk-katolska kyrkan i Sverige. Det är också en grund för gemensamma arrangemang mellan de båda under 2017.

Efter kyrkostyrelsens beslut startar nu detaljplaneringen av projektets olika delar. Ett arbete påbörjas också med att ta fram inspirationsmaterial till Svenska kyrkans församlingar. Så snart som möjligt ska också ett nationellt kalendarium över händelserna under 2017 öppna 📅

Utjämningsutredningen konstaterar: Fastighetskostnaderna måste minskas

Svenska kyrkans utjämningsutredning har lagt fram sina förslag för kyrkostyrelsen, om fastigheter, kyrkor och ekonomiskt utjämningsystem. Förslagen ger bland annat verktyg för planering av lokalanvändning och effektiv fastighetsförvaltning av kyrkans 16 000 fastigheter.

Text: Svenska kyrkan/kyrkokansliet **Foto:** IKON/Gustaf Hellsing

Betänkandet "Gemensamt ansvar. En utredning om fastigheter, kyrkor och utjämnings-system" går nu ut på remiss till alla Svenska kyrkans församlingar, pastorat och stift. Remisstiden pågår till 1 december 2015, och enligt planen ska beslut fattas av kyrkomötet 2016 för att genomföras från och med 2018.

Kyrkostyrelsen tillsatte utredningen om Svenska kyrkans fastighetshandling och utjämningsystem i december 2012. I sitt betänkande ger utredningen förslag på en effektivare förvaltning av kyrkor och andra fastigheter; hantering av överflödiga kyrkor samt ändringar i systemet för ekonomisk utjämnning.

Många kyrkor är placerade där människor bodde på medeltiden. Kyrkor och lokaler som inte används idag kan komma att avvecklas men det är ett gemensamt ansvar för hela Svenska kyrkan att göra det möjligt att fira gudstjänst och få del av kyrkans övriga tjänster var man än bor. –Vi förutsätter att Svenska kyrkan även framöver ska vara en rikstäckande, öppen

folkkyrka som riktar sig till alla. Dessutom har vi i våra kyrkor ett kulturarv som inte bara är kyrkans utan alla människors, och som vi vill ta ansvar för. Men församlingarna och pastoraten har mycket varierande förutsättningar för sitt arbete, säger utjämningsutredningens ordförande Lars Johnsson.

– Mot bakgrund av den demografiska utvecklingen i Sverige och den förväntade medlemsutvecklingen, ser vi ett stort behov av att minska fastighetskostnaderna som står för en betydande del av Svenska kyrkans kostnader. Det kan göras genom att dels minska antalet fastigheter, dels effektivisera fastighetsförvaltningen.

Utredningen visar att det finns omkring 16 000 byggnader; varav cirka 3 400 kyrkor; i Svenska kyrkans församlingar och pastorat. I relation till antalet medlemmar finns det betydligt fler kyrkor och övriga byggnader i glesbygd än i större städer. De samlade kostnaderna för fastighetsförvaltningen ligger på omkring 3,7 miljarder kronor årligen.

Betänkandet "Gemensamt ansvar. En utredning om fastigheter, kyrkor och utjämnings-system" består av åtta kapitel och innehåller bakgrundsförutsättningar för analysen – bl.a. förväntad medlems- och ekonomisk utveckling – teologiska utgångspunkter för arbetet och en lång rad konkreta och detaljerade förslag. Utredningen redogör också för resultaten från två särskilda utredningar om konsekvenser för kyrkobyggnader av dels sänkta drifts- och underhållsnivåer; dels förväntade klimatförändringar.

Hela betänkandet publiceras inom kort på www.svenskakyrkan.se/utredningar (sammansfattning finns i kapitel 1)

Fakta utjämningsutredningen

Utjämningsutredningen är parlamentariskt sammansatt med 9 ledamöter som representerar nomineringsgrupper i kyrkostyrelsen samt en biskop: ordförande Lars Johnsson (S), Margareta Andersson (C), Levi Bergström (S), Sven Esplund (BA), Gun Eriksson (S), Suzanne Fredborg (BA), Per Lindberg (Posk), Marie Nielsén (S) samt biskop Åke Bonnier. Experter: Erika Brundin och Cristina Grenholm. Sekreterare: Gunnar Edqvist och Göran Möller.

Enkel biljett till Arboga gav livslångt engagemang i Västerås stift

I början av augusti 1967 köpte hon en enkel biljett till Arboga. Ett jobb som ungdomsledare väntade i en stad hon knappt visste var den låg. Men det klickade. I snart 50 år har Ulla Brobäck funnits i Västerås stift. Ett stift hon lärt sig älska för den folkkyrkliga profilen. Nu går hon i pension men engagemanget fortsätter som förtroendevald och frivilligengagerad.

Text: Pelle Söderbäck Foto: Åke Paulsson

Ulla Brobäck kommer från Sundbyberg, inte alls uppvuxen i något traditionellt kristet hem. Men konfirmationen betydde något, "jag valde nog att gå och läsa mest för att alla andra gjorde det", och hon blev kvar: Fortsatte växa på Graninge stiftsgård och sökte sig 1966 till Riksförbundet Kyrkans Ungdoms (RKU) utbildning för att bli ungdomssekreterare.

Det är här Västerås stift, ganska slumpartat, kommer in i hennes liv. På examensdagen frågade alla om "vart ska du ta vägen?" och Ullas svar "vara ledig och ut i skärgården. Sen ska jag söka jobb" var inte helt giltigt. En dådkraftig sekreterare på skolan hade därför på egen hand fixat kontakten med Arboga och på den vägen blev det. – Jag visste inte ens var Arboga låg och hade som Stockholmsstjej dimmiga begrepp

Kort om Ulla Brobäck

Aktuell

Utbildningskonsulent i Västerås stift på väg att gå i pension

Om du inte valt att jobba i kyrkan?

Då hade jag blivit lärare i matematik och fysik.

Vad är det bästa med Västerås stift?

Den folkkyrkliga profilen som legitimerar alla tillhöriga och ser alla andra. Det allmänna prästadömet.

Stiftsgårdens kapell eller Västerås domkyrka?

Hur jag än älskar Stiftsgården måste jag nog ändå säga Västerås domkyrka. Det är min församlingskyrka.

Vad gör du när du är ledig?

Läser. Reser, jag har många goda vänner på en stor yta. Gillar att laga mat. Så har jag ett rejält frivilligengagemang. Jag är t.ex. ny ordförande i Domkyrkans vänner och det ser jag fram emot.

om Västmanland. Men jag ringde Rolf Larsson som då var präst i Arboga och han lovade både jobb och möblerad lägenhet. I Arboga fanns då den legendariske kyrkoherden Erik Wallgren och här fick Ulla Brobäck på allvar möta det som brukar kallas folkkyrkan. En kväll i veckan var det thé hemma hos Erik och Anna Wallgren med tillhörande samtal om kyrkan och livet. – Det jag lärde mig uppskatta med folkkyrkokotanken är att alla gills lika mycket. Med ett politiskt språk skulle man kunna säga att den bärs av en socialistisk människosyn. Ingen är finare än den andra. Vi har samma värde, samma dignitet. Den församlingssynen är viktig. En församling där alla får ett ansvar. Det är den plattform jag sedan dess stått stadigt på och aldrig lämnat.

Hon jobbade med ungdomar i ett stort ungdomsarbete och knöt nya kontakter: Ordförande i det lokala Kyrkans Ungdom hette Ola Söderberg, numera stiftsprost och nära kollega. Kollegor bland prästerna då var Rolf Larsson, Staffan Rönnegård och Olle Sjöholm. Efter några år i Arboga sökte hon in på Samariterhemmet i Uppsala och blev diakon. Ett beslut som har sina rötter i mötet med ungdomar och i en vilja att få en vigning. – I ett avseende ville jag vidare. Mycket av ungdomsarbetet handlade om mötet med unga människor. Alla mätte inte bra och behövde kyrkans karitativa arbete. Präst har jag aldrig velat bli, men avgörandet i en vigning kändes viktigt.

Som nyvigd diakon kändes Västerås stift som den naturliga fortsättningen och Ulla blev församlingssekreterare i den då nybyggda Tomaskyrkan i Västerås. Jobbade med körer, körfamiljer, konfirmander och ungdomar innan hon i slutet av 1970-talet blev ungdomsledare på Stiftsgården i Rättvik. – Det var fantastiska år. Jag fick jobba med Pelle Harling, Callewille Ericsson och Freddy

Richter. Vi stod mitt i ett jättelikt ungdomsarbete och det saknades inte kreativitet. Hon gläds över att leva i ett stift som aktivt valt att behålla och värna sin stiftsgård. – Det är synd om de stift som lägger ned sina stiftsgårdar. Att behålla Rättvik är ett av de bästa beslut man kan fatta. Det är en samlande miljö för stiftet, en plats där vi som stift kan profilera oss. Stiftsgården är ett forum för hela Västerås stift och en plats där unga får ta ansvar och kan hitta in i den kristna tron. Skulle vi någonsin komma i läget att Stiftsgården inte klarar sig ekonomiskt måste stiftet ställa upp. Det går inte att sätta en prislapp på vad Stiftsgården betyder!

Efter 20 år som ungdomsledare var det 1990 dags att ta nästa steg. Hon sökte och fick jobbet som utbildningskonsulent på stiftskansliet och med orden från dåvarande biskopen Claes-Bertil Ytterberg om att "nu får du ta hand om mina kyrkoherdar!" – Allt ha sin tid. Jag hade gjort mitt med ungdomsarbete. Jobbade med vuxna en period på Stiftsgården med bl a u-seminarier och Rättviksveckor och fortsatte på stiftet. Började med kyrkoherdar och prästfortbildning men såg ganska snart att om präster och förtroendevalda ska kunna fungera bra ihop kan vi inte bara utbilda den ena halvan. 1998 skapade vi programmet för "styrning och ledning" och det har jag hållit på med sedan dess. Men engagemanget för barn och unga har hon inte släppt. Förutom ett stort engagemang i fortbildning för både präster och förtroendevalda leder hon stiftets barnprojekt. – Med den kreativitet som finns i den gruppen fungerar jag mest som en sammanhållande kraft, säger Ulla Brobäck med ett leende. Tänk vad den gruppen och det projektet producerat!

Vad ser du då som Svenska kyrkans största utmaningar inför framtiden?

– Att inte ge upp, inte falla i "alla-går-ur"-fällan. Vi ska bryta myten om att vi ska försvinna. Det är ju faktiskt fler som går in i kyrkan än som aktivt lämnar den. Vi ska tro på oss själva och se att vi har en ännu viktigare funktion i framtiden än vi har idag. Så måste vi bryta individualismen. Man måste överge jaget och övergå till ett tydligt vi! Gemenskap är att vara kyrka 🍷

Foto: Jonas Billberg (mobilkamera)

Ungdomspräster sökes: ”De behövs för framtiden”

– Ska vi få några nya präster i framtiden så behöver vi präster i ungdomsverksamheten idag!

Det säger Unni Wiig Sandberg, stiftsadjunkt med ansvar för prästrekrytering. När man förra året gick ut med en direkt fråga till kyrkoherdar och församlingspräster och sökte ungdomspräster i stiftets församlingar (*präster där ungdomsarbetet är en viktig del av prästidentiteten*) fick man ett tiotal svar. Det blev en grupp som träffas och som förhoppningsvis kan växa vidare till ett mer organiserat nätverk.

Text: Pelle Söderbäck

Präster som är aktiva i ungdomsverksamheten behövs av flera orsaker menar Unni Wiig Sandberg.

- För att visa att ungdomar är viktiga och prioriterade. Att vara ungdomspräst ställer speciella krav. Obekväma arbets-

tider, läger, sitta på golvet. ”Vi behöver lyfta hur viktiga ungdomsprästerna är. Att de gör det viktigaste och ibland kanske tuffaste jobbet”.

- För att spetsa kyrkans teologi. ”Vi behöver ha präster i ungdomsvärlden

för kyrkans, teologins och reflektionens skull. De spetsar kyrkans teologi. I mötet med ungdomsvärlden stärks kyrkans vitalitet både när det gäller form och innehåll”.

- För att få nya präster i framtiden. ”Det här är också ett rekryteringsprojekt. Det finns för få präster i ungdomssammanhangen. Då rekryteras inte heller några nya präster. Vi behöver rekryterande ungdomsmiljöer.”

Linda Angman är ungdomspräst på Stiftsgården och har tidigare erfarenhet av att jobba som ungdomspräst i församling. Hon trivs med att vara ungdomspräst.

– Ja, jag trivs verkligen jättebra. Man får så mycket tillbaka på direkten. Feedback och snabba möten. Man snackar om viktiga saker. Ungdomar är olika men det är ofta där frågor om tro tas på allvar.

Hon ser att prästen/teologen har sin roll att spela i ungdomsarbetslag.

– Det handlar om att göra ungdomar delaktiga i arbetet med evangeliet. Göra gudstjänster, predika tillsammans. Som teolog kan jag också ge verktyg och tips om t. ex. bibeltexter när man ska forma andakter. Som präster har vi ju gudstjänsten som ett fokus.

Linda bekräftar att ungdomsprästen är viktig ur rekryteringssynpunkt.

– Det är ju vi som möter ungdomar och kan visa vad det är att vara präst. Men egentligen är det samma sak för musiker, pedagoger och diakoner. Vi möter ungdomar på väg ut i livet och kan berätta hur det är att jobba inom kyrkan. Det är en jätteviktig aspekt att rekrytera.

I ett år har gruppen ungdomspräster träffats och nu i maj åker man tillsammans till vänstiftet i Gloucester.

– Vi ska titta på ungdomsarbetet där, säger Unni. Det ska bli spännande att möta ett levande ungdomsarbete i en kyrka som är så ekonomiskt fattig. I stiftet där finns t. ex. rena ungdomskyrkor.

– Hela tanken med det här projektet är att bekräfta, inspirera och höja statusen i att jobba med ungdomar. De ungdomspräster vi har ska ha cred och stöd för att dom är så otroligt viktiga!

Vill du veta mer om ungdomsprästprojektet, kontakta Unni Wiig Sandberg på Stiftskansliet, tel. 021-17 85 47 eller e-post: Unni.Wiig-Sandberg@svenskakyrkan.se 📍

Vid Rudbeckius fötter inför försommarens diakon- och prästyvning. Från vänster: Gabriella Riben, Cecilia Dresch, Marcus Andersson, Daniel Gelygren och Soile Nevankari. Foto: Pette Söderbäck

Ny bok om heliga rum

En handbok för att bli hemmastadd i kyrkan

Ska man bli hemma i kyrkans miljöer kan man behöva en introduktion. Den här boken ger handfasta råd och en del fördjupning om hur du blir hemma i kyrkan och församlingarnas gudstjänster. Den riktar sig till dig som är kyrkvärd eller gudstjänstvård. När jag har skrivit den har jag tänkt mycket på kyrkvaktmästare, husmödrar och körsångare. Det är också en bok för den som kan vara allmänt intresserad av gudstjänster och kyrkor.

Text: Mikael Mogren Foto: IKON/Alex och Martin

För snart tjugio år sedan prästvigdes jag. Under de åren har mycket hänt med gudstjänsterna i Svenska kyrkan. Tidigare var det mest präster tillsammans med kyrkvårdar som liksom var gudstjänsternas utförare. Barnen har fått en mycket mer framträdande plats i gudstjänstlivet än då. För 20 år sedan stod kyrkomusikerna för det mesta för all musik. Nu tar många musiker med fler musikanter till gudstjänsterna och det är ofta många fler som är med och planerar vilket märks på gudstjänsterna. De får en annan gestaltning när grupper har förberett innehållet och studerat texterna tillsammans. Det ger mer när vi gör det ihop.

Jag gillar kombinationen historia, vardagsliv och kristen tro. Ofta skriver jag om sådant som är vardag för en kyrkvaktmästare men som har en lång historia bakåt. Det gäller till exempel kyrkans textilier. I många församlingskyrkor var det kända konstnärer som gjorde mönstren, ofta i en ateljé i Stockholm, och sen sydde och vävde kvinnor i församlingen efter de mönstren. Kvinno-kraften i en kyrkas textilskåp är påtaglig.

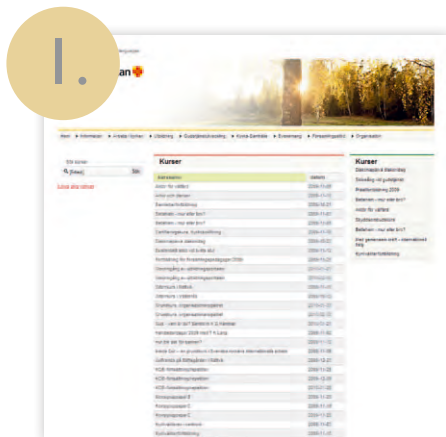
I sakristian eller i anslutning till sakristian förvaras diakonens och prästens liturgiska kläder; alltså de plagg som används i gudstjänsten. Berit Lundquist som är textilkonsulent i Västerås stift har lärt mig mycket medan jag skrivit boken. Det är viktigt hur textilierna hänger och ligger, så att det inte blir veck eller onödig smuts, säger Berit. Diakonernas och prästernas kläder blir nästan alltid varma när de används under en gudstjänst. Därför ska de inte läggas tillbaka direkt efter användning utan hänga i sakristian åtminstone någon dag. Berit har lärt mig att då vädras tyget istället för att bli instängt i ett skåp eller i en låda. Min grundsyn är att vi ska betrakta var och en som vi

möter i kyrkan som lika mycket kyrka, som jag själv. Vi är kyrka lika mycket, men en del som kommer är ovana och uppfattar inte sig själva som en del av kyrkan. Däremot kanske de ser dig i dina uppgifter som en representant för kyrkan. Det kan ta ett tag att växa in i den bilden av sig själv, och många har upplevt att den blir självklar i takt med att man får uppgifter. Den här boken är tänkt som ett hjälpmedel när du gör dig hemmastadd i kyrkan ●

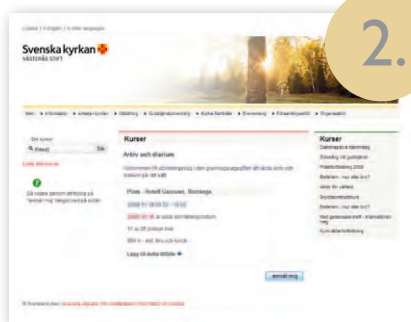

Kursanmälan via hemsidan

Alla kurser hittar du på www.svenskakyrkan.se/vasterasstift. Klicka på ordet "Kurser" så kommer du direkt till kurssidan.

Välj den kurs du vill gå. Du kan sortera dem efter kursnamn eller datum.

Är det flera alternativ så välj det eller de alternativ du vill ha. Klicka sedan i "anmäl mig".

Fyll i dina uppgifter och klicka "anmäl mig". Glöm inte att kontrollera att allt blivit rätt innan du bekräftar.

Nu är du färdig. Bekräftelse får du direkt via e-post. Skulle något vara fel så kan du ringa till vår växel så hjälper de dig att ändra. Tel. 021-17 85 00

Kurser i stiftet

Här listar vi kurser för hösten och vintern 2015. Även Stiftsgårdens kurser är med. Av utrymmesskäl har vi inte tagit med all information om kurserna, den fullständiga beskrivningen hittar du på vår hemsida. www.svenskakyrkan.se/vasterasstift. På hemsidan kan du dessutom sortera kurserna i datumordning eller genreordning så att du lättare hittar de kurser som passar just dig!

Certifieringskurs, Kyrkobokföring

Certifieringskurserna för kbok är obligatoriska för användare handläggare samt handläggare skyddad person.

OBS, obligatoriska förkunskaper för deltagarna är att ha tagit del av och läst:

"Arbetsflöden och regelverk för kyrkobokföring", <http://internwww.svenskakyrkan.se/kbok/arbetsfloden-och-regelverk>

Tid: 26-27 oktober

Plats: Stiftsgården, Rättvik

Kostnad: 2 500 kr – inkl. kost och kursmaterial men exkl. logi. Tänk på att ni måste själva boka övernattnings på kursgården

Diakonfortbildning

Välkomna till fortbildning för Diakoner

Tid: 21-23 september

Plats: Stiftsgården, Rättvik

Kostnad: Meddelas senare

Fortbildning för administrativ personal

Vi kommer i huvudsak att vara på Kyrkbacksgården, Västerås och ägna en del tid åt kyrkans administrativa system. Vi hinner även med att göra studiebesök, dela erfarenheter, röra lite på oss och äta några goda middagar på restaurang.

Tid: 14-16 oktober

Plats: Kyrkbacksgården, Västerås

Kostnad: 700 kr - Kost och logi tillkommer

Fortbildning för husmödrar, värdar och värdinnor

Tid: 18-20 augusti

Plats: Stiftsgården, Rättvik

Kostnad: Meddelas senare

Fortbildningsdagar för finsktalande medarbetare

Kurssi on tarkoitettu kaikille Ruotsin kirkon suomekielisille työntekijöille. Huom! Älä unohtaa ilmoittaa ruudussa övrigt tietojasi kansalaisuudesta, syntymävuodesta, hyttikategoriasta ja mahdollisesta ruokavaliosta.

Kursen är avsedd för alla finsktalande

anställda i Svenska kyrkan.

Tid: 17-19 november

Plats: m/s Mariella

Kostnad: 1 500 kr - tillägg 400 kr i enkelhytt

Församlingspedagogfortbildning

Under tisdagen möter vi Jonas Broman-der, forskare och tidigare chef för analysenheten på Kyrkokansliet i Uppsala, som talar med oss om det senaste inom ungdomsforskning. Vi får också möta Annaeva Lagergren, diakon och Petter Karlsson, präst under temat: Kyrkan möter unga i utanförskap.

Onsdagen arbetar vi med arbetsmiljöfrågor och robusta samarbetskulturer. Vi möter Sofia Harryson, arbetsgivarkonsult och Lotta Lundberg-Eriksson. God middag på kvällen i kombination med god underhållning av Helena Andersson Broman-der, musiker på Stiftsgården.

På torsdagen möter vi Mikael Mogren, stiftsadjunkt för gudstjänstlivets utveckling. Teologi är att lägga ut på djupt vatten. Vi kommer att loda på djupet tillsammans med Mikael.

Tid: 1-3 september

Plats: Stiftsgården, Rättvik

Kostnad: 500 kr - Kost och logi tillkommer som bokas med Stiftsgården

Information för nya konfirmandledare/lärare

Under dagen kommer du att få ta del av en massa bra saker som är matnyttiga i församlingens konfirmandarbete. Stiftets främjande av konfirmandarbetet är omfattande och sker i dialog med konfirmandsamordnarna som representerar kontraktet och med alla konfirmandlärare när vi samlas för konfirmandlärarfortbildning.

Tid: 9 september

Plats: Stiftsgården, Rättvik

Kostnad: 300 kr - Självkostnadspris

Kyrkväktaren i centrum

Stiftsgården i Rättvik erbjuder sedan flera år en kurs som a) hjälper kyrkväktaren till en bättre förståelse för kyrkans tro, tradition och historia;

b) förmedlar erfarenheter av möten med människor i både glädje och kris och vardag;

c) visar på vägar till egen inre växt.

Kursinnehåll i stort:

– "Kyrkväktaren i centrum" - om rollen

och uppgiften

– "Kyrkans tro och tradition"

– "Möte med människor i sorg och glädje"

– "Tjänst i heligt rum"

– "Att möta människors livsfrågor"

Medverkar gör präster och programmedarbetare vid Stiftsgården och Västerås stift.

Tid: 6-8 oktober

Plats: Stiftsgården, Rättvik

Kostnad: 2 170 kr - kursavgift. Kost och logi tillkommer: 2 735 kr – 3 195 kr/person beroende på boendestandard. Kostnad för ej övernattande: 1 735 kr + kursavgift 2 170 kr

Kyrkvärdsutbildning - Baskurs för nya kyrkvårdar

Att vara kyrkvärd/gudstjänstvärd är en mångskiftande uppgift.

Kyrkvärderna är i många sammanhang något av församlingens ansikte utåt.

Vi ger fem olika delkurser. Deltagande i samtliga fem kurser ger en solid grund för tjänst i ett av vår kyrkas kanske äldsta uppdrag. Självfallet måste man inte delta i hela serien av kurser. Du väljer fritt vilka du har behov av.

De olika delkurserna återkommer varje år. Denna utbildningshelg fördjupar sig i dessa frågor:

– Identitet

– Kyrkvärdshistoria

– Praktiska övningar såsom: duka altaret, textläsning, liturgiska kläder

Tid: 2-4 oktober

Plats: Stiftsgården, Rättvik

Kostnad: 2 170 kr - kursavgift. Kost och logi tillkommer: 2 445 – 2 905 kr/person beroende på boendestandard. Kostnad för ej övernattande: 1 445 kr + kursavgift 2 170 kr.

Kyrkvärdsutbildning - Kyrkvärd i Guds tjänst

Denna utbildningshelg fördjupar sig i dessa frågor:

– Gudstjänsten nu och då

– Liturgi och symboler

– Kristet liv i bilder och symboler

– Kroppsliturgi - att fylla rummet med närvaro

– Mänsklig gudstjänst

Tid: 11-13 september

Plats: Stiftsgården, Rättvik

Kostnad: 2 170 kr - kursavgift. Kost och logi tillkommer: 2 445 – 2 905 kr/person beroende på boendestandard. Kostnad för ej övernattande: 1 445 kr + kursavgift 2 170 kr

Kyrkvärdsutbildning - Kyrkvärd i Svenska kyrkan

Denna utbildningshelg fördjupar sig i dessa frågor:

– Kyrkvärdshistoria

– Kyrkans uppdrag - idag och imorgon

– Identitet - Svenska kyrkan i Guds rikes tjänst

– Kyrkvärdens viktiga uppgift

Tid: 6-8 november

Plats: Stiftsgården, Rättvik

Kostnad: 2 170 kr - kursavgift. Kost och logi tillkommer: 2 445 – 2 905 kr/person beroende på boendestandard. Kostnad för ej övernattande: 1 445 kr + kursavgift 2 170 kr

Projekt & Bidrag

Bidragsöversikt och idéverkstad för projekt och verksamheter i församlingen, inklusive möjligheter till EU-bidrag.

– Att arbeta i projekt – en introduktion till projektvärlden och projektet som arbetsform

– Tematisk översikt över bidragsmöjligheter och aktörer inom olika områden:

a) barn och ungdomsarbete

b) integration och asylfrågor

c) diakoni och social ekonomi

d) landsbygdsutveckling och glesbygdsfrågor

– Ideverkstad. En chans att bolla dina idéer med kursledningen och övriga kursdeltagare och att se var det går att söka stöd för sina idéer.

– Avslutning: Hur vill du gå vidare? Möjligheter till fördjupning och fortsatt stöd.

Medverkande: Erling Zetterman och Suzanne Jenner från Ekumeniska EU-kontoret, Anders Hagman och Marie Lundberg från Västerås stift.

Förberedelse: Vi kommer att be er skicka

in en kort beskrivning av de behov församlingen vill möta eller de konkreta projekt- eller verksamhetsidéer som finns, men det är inget krav för medverkan.

Uppföljning: Möjlighet i ett första skede till telefonrådgivning. I ett andra skede kan ansökan göras om mentors/konsultstöd

för utvecklingsidéer.

Tid: 14 oktober

Plats: Lindgården, Fagersta

Tid: 15 oktober

Plats: Kristinegården, Falun

Kostnad: 250:- kr inklusive kaffe och lunch

Prästfortbildning 2015

Temat för hösten är Tro och Vetenskap.

Föreläsare blir bl.a. Carl-Reinhold Bråkenhielm och Biskopen.

Prästfortbildning genomförs vid tre tillfällen:

Tid: 28-30 september

Plats: Västerås

Tid: 12-14 oktober

Plats: Stiftsgården, Rättvik

Tid: 10-12 november

Plats: Stiftsgården, Rättvik

Kostnad: 500 kr/tillfälle

Rättelse Cullberg

I förra numret av magasinet fanns en artikel om konstnären Erland Cullberg. Där angavs att de målningar han gjorde i sitt pojkrum i biskopsgården tapetserades över av biskop John Cullbergs efterträdare. Så var inte fallet. Målningarna tapetserades över vid en senare renovering. Magasinet beklagar den felaktiga uppgiften i förra numret.

Mod att skapa nytt

En dag om hur nya idéer kan göra skillnad för människa och miljö

Kyrkbacksgården i Västerås 4 november 2015

Att vara entreprenör handlar om att släppa fram kreativitet och ta tillvara goda idéer. Den här dagen handlar om hur vi inom kyrkan kan använda oss av entreprenörsanda för att skapa lösningar som tjänar medmänniskan och bidrar till att skapa ett hållbart samhälle.

Huvudföreläsare och inspiratör är Björn Söderberg, en av Sveriges mest spännande unga entreprenörer. Som 19-åring gav han sig av till Nepal på

egen hand för att göra skillnad. Efter två månader hade han fått nog av nedskräpning, diskriminering och hopplöshet. Idag driver han flera företag i Sverige och Nepal som kombinerar socialt ansvar, miljömedvetenhet och lönsamhet. Björn Söderberg blev vald till Årets Talare 2008.

Under dagen kommer vi att få ta del av nya idéer, spännande modeller och arbetssätt där socialt entreprenörskap

Missa inte!

möter samhälleliga och diakonala utmaningar. Skriv upp datumet! Mer information kommer.

Svenska kyrkan
VÄSTERÅS STIFT

STEG 3

Konfirmandassistentutbildning

Konfirmandsamordnarnas arbete med att skapa steg 3 i Konfirmandassistentutbildningarna pågår för fullt. Steg 3 är en fördjupningsutbildning som fått arbetsnamnet #enresaikristentro.

Utbildningen har tre mål:

1. Att tillsammans med andra reflektera över sin kristna tro. Vi gör det med utgångspunkt från den kristna tronns grunder; etiken, trosbekännelsen, bönen, dopet och nattvarden.
2. Fördjupa och/eller bredda församlingsengagemanget genom att pröva på frivilligarbete i annan verksamhet.
3. Utveckla det egna ledarskapet i konfirmandarbetet genom att deltagarna själva får ansvar att planera och genomföra en fysisk resa. Vår strävan är att varje individs gåvor och förutsättningar ska få möjlighet att utvecklas optimalt.

Exempel på arbetsuppgifter är:

- a. att leda och förbereda andakt,
- b. vara stämmingsunderlättnare (förbe-

- reda och genomföra lekar, frågesporter; lära känna-övningar m.m.),
- c. guida eller berätta om något av resmålen,
- d. musikskapare (spela instrument, förbereda sånger, sjunga, spontanmusiker m.m.)
- e. vara hållakoll ansvarig (t.ex. räkna att alla är med, dubbelkolla tågtider m.m.)

Utbildningens fysiska resa fyller flera funktioner. Vår förhoppning är att den också ska ge konfirmandassistenten utmaningar och möjligheter till att göra en inre resa, reflektera över sin tro, och träna praktiskt ledarskap. Rutten är inte fastlagd, men planen är att utgå från tidigare lyckade stiftsundomsresor och tågfluffa till Assisi och Rom med några

ytterligare stopp på vägen.

För att kunna tillgodogöra sig utbildningen är det viktigt att detta steg i utbildningen kommer när konfirmandassistenten känner att hen är redo. Vi vill att konfirmandassistenten ska göra ett aktivt val, där man åtar sig att fullfölja alla delar av utbildningen och ansöker om att få gå steg 3. Konfirmandassistenten anmäler sig till respektive församling via ett anmälningsformulär. Konfirmandassistenten ska ha förmåga till eget ansvar och ha en önskan mot fördjupning av församlingsengagemang och tro.

Mer information kommer under hösten.

Svenska kyrkan
VÄSTERÅS STIFT

Stavnedläggning, vigning och mottagande

Stavnedläggning

5 september kl 12.00

Thomas Söderberg lägger ned biskopsstaven i Västerås domkyrka. Det betyder att han avslutar sin biskopsgärning. Efter gudstjänsten avtackningsfest utanför domkyrkan.

Lördag

5

September

Biskopsvigning

Den 6 september kl 11.00

Biskopsvigning i Uppsala domkyrka. Västerås stifts 67e biskop vigs av ärkebiskop Antje Jackelén

Söndag

6

September

Mottagning av nye biskopen

Den 12 september kl 13.00

Västerås stift tar emot sin nye biskop. Festgudstjänst i Västerås domkyrka.

Lördag

12

September